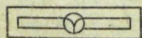
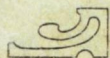

Kuulsa salapolitseiniku

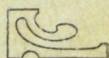
Sherlock Holmesi päewaraamat

Esimene lugu:

Surnuhand tuleornis

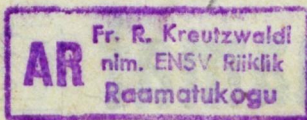

Überpannud W. Sepp

ilms

Ar 908
Doyle

78683

1. Peatükk.

Arusaamata mõrtsukatöö.

Sherlock Holmes oli natuke aja eest väsinult oma magamise tuppa läinud, et võdi mõnigi tund mitmepäeva töötamise järele puhkamist võtta, kui ta oma abilist Harry Taxoni kõrvalises tuas kelleliga ägedalt rääkima kuulis „Ei ole võimalik“, kuulis Holmes teda ütleva, „Herra Holmes ei võdi mitte täna jenna tulla. Reegi tõine pidi temale kas uulitsalt võdi telefoni läbi vastama, sest et Harry mõne filmapilgu järele jälle edasi rääkis:

„Kui see lord juba nii jündinud on, ega jeal siis nüüd enam midagi muuta ei ole —“

„Pea, pea!“ hüüdis Holmes, „ega jee igaford ka nii ei ole, mu poeg. Kellega ja räägid jeal? Sherlock Holmes astus lahtise akna juure ja nägi uulitsal kahwatanud näoga meest meeltärabeitvalt ülespoole wahtivat. Kui ta jalapolitseinikku filmas jookkis rõemu jume ka näo üle.

„Ah, herra Holmes! Väga hea, et teie tulite. Ma püüdsin igapidi teiega kokku saada, aga teie abiline ei laisknud mind mitte majassegi, sest et ta teid mitte äratada ei tahtnud. Ma tean aga et teie ialgi väsinud ei ole, kui teid teie amet kutsub.“

„Noh, jeda on raske tõendada“, kostis Holmes aegutamisest vägije tagasi jurudes. „Ma ei ole ennast kolmei päewal riidest lahti jaanud võtta, aga mis teha; mis teil siis on? Kas lady Doweri juures midagi on juhtunud?“

„Teda ei olegi Londonis, aga tema poeg — lord George — on äratapetud, kostis meesterahwas uulitsalt.

„Mis?! Tulge üles ja rääkige pikemalt:

Harry Taxon jooksis trepist alla ja laskis wana-poolse kahwatanud näoga mehe, lady Dowery majawalitseja, fisje tulla.

Tuppa jõudes istus wõeras raskelt lähema tooli peale ja hüidis pool hingetult:

„Herra Holmes, ma poon ennaft üles, kui meie mitte jelle kiritöö jälgile ei saa.

„Ma kardan Marby, et poomijest ka palju paremat ei tule“, kostis jalapolitseinik rahulikult. „Kas teie ei wõiks kõiki ilusasti jutustada, kuida see tapmine oli?“

„Mis seal juuremat jutustada on,“ kostis wanafene külma higi otja eest pühkides. „Zuba paar nädalit elasin ma nooreherraga ja tõiste teenijatega losjis. Herra elas nagu alati wäga wähe kodus, juurem jegu aega wiitis ta kas jelti-majas wõi wõderusel ära. Kusgilt poolt ei olnud temal waen-lasi oodata. Täna jõi ta koguni kodus lõunat, mida ta hari-likult mitte ei tee. Pärast lõunat tahtis ta ooperisje jõita ja oli ennaft juba jelle tarwis riidesje pannud. Kui ma poole tunni järele pärast lõunajõõki tema tuppa läksin, leidisin ma teda tooli kõrwal põranda peal jurnult — ta peab ära kihw-titud olema!“

„Kas teie ei püidnud tema elusjeäratamijeks katset teha?“

„Muidugi kohe. Meie kutsumine jelle tarwis arsti. See tegi mis ta wõis, aga asjata. Tema arwamije järele on lord George kihwti läbi jurma jaanud.“

„Kas teie jeda ei usu, et ta ije kihwti on wõtnud?“

„Ei jugugi. Meie noorherra oli alati kõige rõemjamas tujus. Keegi ei ole uialgi murepilwi ta näol näinud. Teie tundsjite ije teda ka.“

Sherlock Holmes tõmbas omale mantli selga, wõttis rewolvri ja mõningad käsitööriistad ühes ja ütles:

„Lähme siis pealegi Marby“, ma pean ije jeda kõif järele waatama. Kas teie politseile juba andsjite teadmist?“

„Mina ei ole jeda weel teinud, aga teenrid wistjst küll. Ma loodan aga, et politseist weel kedagi seal ei ole olnud, ega nendest ju midagi kasu ei ole. Ainuke, kes siin seletust wõib anda, jee olete teie. — Herra Holmes, mis jaab lady Dower ütlemata? Lord George oli tema ainuke poeg ja ainuke rõem. Ta ei tahtnud mitte Londonist ärareisida, alati oli ta jelle wastu, aga arstid nõudsjiwad tungiwalt et ta Karlsbadi jõidaks —“

Weiße lofs, milles lady Dower elas oli umbes pool inglis peenikoorimat Sherlock Holmesi korterist kaugel. Mõlemad mehed jõudsid rutulisel sammul peagi jenna. Terwe maja oli elektri lambidega valgustatud.

Teenrid ja tuatidrukud olivad kõik kahwatanud ja hirmunud näodega. Kui majawalitseja Sherlock Holmesiga losi astusid, hoidsid nad ennaft arglikult kõrwale.

"Minge igauks oma kohale!" ütles Marby nende wastu karedalt. "Kaju teiest ei ole siin juugi ja ehitajaid meil ei ole tarwis. — Siia, siia palun teid, herra Holmes. See on jõogituba."

Ta tegi ukse lahti ja salapolitseinik astus sisse.

Sõõgilaud, kus noor lord nähtawalt hea isuga oli jõõnud, oli weel kaetud. Terwe külm kana oli peaaegu ärasõõdud ja ka tõistest toitudest ei olnud palju järele jäänud.

Wiinaklaas oli tühi ja kõrwal seijaw wiinapudel pooleni täidetud. — Tool, mille peal noor lord istus oli taha poole ümber tõngatud.

"Ma olen kõik niuuiji jätanud, nagu oli," seletas Marby tafakesi. "Bot siin, jelle tooli kõrwal oli mu waene noorherra pikali maas; ma lasjin teda magamisetuppa wiia."

"Kas arst ütles mis ajal noorherra jurma sai?"

"Ei jeda tal ei olnudgi tarwis ütelda, jest et lord ainult weerand tundi wõis ükfinda tuas olla. Teener James oli temale weel weerand tundi enne jeda sigarid wiinud, ma ije kuulsin, kui noorherra teenrile naljaka tähenduse tegi. Ma olin jell ajal jõõgiriistade tuas. — Kui lord juitjetas, ei jõõwinud ta, et keegi teda ehitas, jellepärast lasjin ma weel weerand tundi mõõda minna, enne kui temale ütlemas läksin, et hobused ooperisje sõitnijeks walmis on. Kui ma siis ukse lahti tegin oli ta juba põrandal pikali maas.

Sherlock Holmes näitas lahtise klaasist ukse peale, mis weranda peale wiis.

"Wõib olla et mõrtjukas jealt sisse tuli?"

"See ei ole wõimalik, herra Holmes, wägimalla peale ei ole tarwis mõteldagi. Lord istus koguni waguvalt ja juitjetas; mina seijin kõrwal olewas tuas ja oleksin pidanud ju kuulma, kui ta kellegiga oleks wõidelnud. Püssilaskmist ka ei olnud. Siin ei wõi muud olla kui kihwitamine, nagn arst rääkis."

Salapolitseinik läks weranda peale ja käänas elektrivalguje lahti, mis filmapilgul heledalt terwet ruumi täitis.

Midagi ei olnud näha, millest oleks võinud märgata et lühike aja eest keegi võeras siin oleks käinud. Doweri majapidamises oli ülepea väga piinlik furd, nii et ta kõige vähem asi alati oma koha peal seisis.

Sherlok Holmes kummardas maha ja vaatas terajelt veranda moosikpõrandat; nimetatud põrand oli ühe astme jagu madalamal kui tua põrand ja lõppes aeda minnes paari veel madalamate astmetega.

Niaft tõusis wärskse lewade lõhn wihma järele, mis õhtul oli jadanud. Pehme liiwa pealt oleks kerge olnud jälgi leida, kui mõrtsukas siit poolt oleks tulnud, aga midagi ei olnud näha.

Salapolitseinik seadis oma kõwa jõuuga elektri laterna põlema ja walgustas jellega laiu kiwist astmeid. Oli see ekfitus wõi nägi ta tõesti jälgi?

Wähemalt jaapa jäljed ei olnud need mitte.

„Ei, see ei ole ekfitus,“ rääkis Holmes enesega, „siin on keegi palju jalu käinud. Kõige esimese astme ees on ta jalad hoolega ära pühkinud, wistist ninarätiga, jest et siin jalapühkimise matti ei ole. Siis on ta astmeid mööda üles läinud ja wõis koha väga hõlpsasti näha, kui noor lord laua taga istus ja suitsetas.“

Miksparast oli jalapolitseinik jelle peale nii kindel, et siin mõrtsukatöö pidi olema?

Selleparast, et ta noort lordi ja tema eluwiiši väga hästi tundis. Ka ei uskunud ta mitte, et kihwt nii ruttu jurma wõis tua, vähemalt wiinaklaasist oleks pidanud siis kihwti jätiseid leidma.

Ta kõlistas jõogituas teenri kella, mille järele weike groom keda lord väga armastas, nutuse näoga sisse astus.

„Täe siia weeranda peale, John,“ ütles Sherlock Holmes temale, „ja waata hoolega järele, et keegi aiast siia sisse ei tuleks. Kui ja kedagi näed aiast tulema, siis nah, siin on julle weike wile, kutsu mind jelle läbi koha appi. Ma lähen jenikauaks tõise korra peale.“

Bisarsilmil wahtis poisj Holmesi peale ja küüsis wiimats kogeldades:

„Kõik saab tehtud nagu käsitate, aga kas see tõsi on, herra, et meie lord äratapetud on? Tõised teenrid räägiwad nii.“

„Seda ei tohi keegi rääkida,“ ütles jalapolitseinik kurjalt: „Üleliigne lori ei tee muud kui segadust. Kui ja mulle abiks tahad olla, John, siis ära kõnele jellest asjast kellegile. Die

fiin nüüd hästi walwas, räägi wähe ja mõtle jelle peale, et lord lady ainuke poeg oli ja jellepärast parem oleks kui järeleuurimine seletuse annaks, mille järele ta mitte aratapetud ei ole waid häkitselt jurnud on."

Nende sõnadega ruttas ta magamisetuppa, kus lord omas woodis oli.

Surnu nagu oli koguni rahulik, ei wähematgi põhjust ei olnud arwata, et enne surma wõitlust wõi ehmatust oleks olnud.

Wana Marby istus woodi kõrwal ja kuwatas aeg ajalt pijaraid.

"Zätke nüüd kõik kurwastust," ütles Sherlock Holmes temale taja. "Tehke riided jurnu rinna eest lahti. Ma ei ole tema enese juures weel midagi waadanud.

Marby tegi nagu kästi ja jalapolitseinik käänas kroonliihtris kõik tuled põlema, wõttis taskust juurekstepewa klaasi ja wahtis jelle läbi tolli tollilt kõik jurnukeha ära.

Just jüdame kohalt leidis ta weikese punase punktise, mis ainult juurendawa klaasi läbi nähtaw oli.

Sõrmega jelle peale näidates ütles ta:

"Kas teie näete jeda punkti fiin, Marby? Waadate jeda kohtas minu klaasi läbi."

"Jah, herra Holmes, ma näen et seal üks weike punane punktikene on, aga mis see tähendab, jeda ma ei tea."

"Waadate lähemalt. Kas teie ei näe et jelle punase punkti ümber weel fiinikas rõngas on?"

Weel kord kummardas Marby ennaft jurnukeha üle ja nifutas peaga.

"Jah, nüüd kui teie mulle jeda ütlesite näen ma ka. Mis teie jellest arwate?"

"Ma arwan, et see on kihwtitunud nõela jälg, mis kuni jüdamesse on tunginud.

"Herra Holmes, kuda wõis nõel nooreherra rinda minna?"

"Noh, see ei ole nii uskmata asi. Siiski see on ainult minu arwamine. Kindlasti ei tea ma weel midagi. Homme palun ma arsti jurnukeha lõikamist ette wõtta, ma usun et meie siis nõela jüdamest kätte jaame.

"Aga kuda nõel jenna wõis jaada?" küsis Marby uskmatal toonil.

"Kui teie jeda just teada tahate: ta on piisfiiga jenna lastud."

2. peatükk.

J ä l j e d.

Sherlock Holmes jäi terveks ööks losši ja püüdis nii palju kui võis oma uurimist edasi toimetada. Kui viimaks hommik tuli oli ta väga rõõmus, et ta aias terasemalt jälgi järele vaadata jäi.

John oli kui hommikuni veranda peal wahi peal olnud, nüüd lastis jalapolitseinik teda minna.

„Aias ei näinud ma kedagi,“ ütles John.

Waewalt oli päike üles tõusnud kui Sherlock Holmes juba põlwili maas uuesti neid jälgi uuris, mis ta öösel oma laterna abil oli näinud.

Siin ei olnud ühtegi kahklust, palja jala jäljed olivad selgesti tunda, mis viimaks rohu sees ära kadusiwad.

Reegi oli üle juure muru platši losši poole tulnud ja sealst mõningate sammudega nägemata veranda peale jõudnud.

Salapolitseinik jurus silmad poolest jaadik kinni ja waltis nii liikumata enesja ette liiwa peale, kuna ta omas mõtledes kõiksugu jälgi nende maas olematega wõrdles. Korraga hüidis ta erutawalt:

„See oli üks neeger! Üksqi muu kui neeger ei astu jalaga nii ijemoodi maa peale. Selgesti oli näha, et kand palju sügawamale oli wajutatud kui warbad. Peale selle ei wõinud jalg mitte kõrge ja kummitud olla, waid pidi õhuke ja lai olema, nagu neegritel.

Sellel leidujel oli juur tähtsus, jest et neegrit Londonist palju kergem ülesotsida on kui walget inimest. Terawa pilguga uurijal oli juba natuke aindu, mis tal edespidi tarwis oli teha.

Arst, kes päew enne jeda Lord George jurnuteha oli järele waadanud ja selle juures kihwtitamiisest rääkinud jäi täne tulemata. Sherlock Holmes aga lastis teda weel hilja õhtul telefoni läbi kutsuda, nii et ta teisel hommikul wara juba seal oli ja jalapolitseiniku järele päris.

"Teie nõuate tingimata furnukeha lõikamist, küüsi arst. Niisugusel korral pean ma furnu jelle tarwis olewate ametliku ruumidesse wiia laiskma.—"

Ei ole tarwis, ei jugugi, kallis tohter. Mafsgu mis tahes, aga teie peate furnukeha lõikamist siinjamas toimetama. Lady Dower ei annaks meile jeda mitte andeks, et meie tema ainja poja furnukeha niiviisi ümber weakjime. Ta ise wõib kõige warem homme homikuks siia jõuda; jelle ajani peab kõik walms ja lord George nagu lord ja kohus kirstu pandud olema. Weel ei ole meie tema käest ühtegi telegrammi jaanud, aga päewa jooksul wõib weel tulla. Ma ujun, et ta furnukeha Dowerhalli losji käsib wiia, et teda seal perekonna matusepaika haudu panna.

"Kui teie jeda nõuate ja kõik kulud lubate kanda, siis wõin ma furnukeha lõikamist ka siin ette wõtta. Teie peate mulle aga jelle tarwis juure tühja tua andma, kus tarwilit jagu walgust ja juur laud on ja kus mind keegi tülitama ei tuleks."

Wõtame jelle jaoks waeje George riidepanemise tua, mis siin magamise tua kõrwal on. Olge nii hea, tulge kohe ühes, ma wiin teid furnu juurde."

Senna minnes rääkis Sherlock Holmes tohtrile mõnda omast arwamistest, mille peale see mõttesse jäi ja peaga nitutas.

"See wõib kõik olla, et teil õigus on, herra Holmes. Ma tean ka ühte lugu, see oli küll Australias, aga nõel oli ka jeal jurma põhjujeks. — Ma imestan wäga, et teie praegusel korral jeda wõisite äratunda."

Kallis tohter, kui keegi nii nagu mina kõikide maailma tähtsamate kuriteodega tuttaw on, ei lähe mitte nii kergesti inimeste pahad teod filmade eest kõrwale. Ma ujun, et ühtegi jurma ei ole, millega ma omas ametis, weel pole tutwust teinud.

"Wot, siin on lord George tuba. Astuge sisse, tohtri herra ja laske kõik walmsjeda, mis teile lõikamijeks tarwis on."

Mõne tunni pärast oli lord George juba operationi laua peal ja tohtri lääkw nuga oli peagi jüdame wälja lõiganud, mida jurm nii häkitjelt oli seisma pannud.

Jumestuse hüie kõlas arsti juust. Sherlock Holmes oli õigust rääkinud — jüdames oli tõesti peenikene nõel, mis kihwtine pidi olema, sest et jüdame kambri kihwti mõjul juba täiesti muutunud oliwad.

„Ka ilma kihwtita oleks lord Georg jelle nõela läbi jurma leidnud, muidugi mitte nii ruttu kui nüüd. Nagu näha on nõel afrika neegrite hirmja noole kihwti jisje kastetud. Südamemuskulite wärw annab jeda tunda.“

See oli otjus, mida tohter jalapolitseinikule andis kui jurmukeha kinni õmmeldud ja Marby abil oma kohale seatud oli, kuhu ta kuni lady Doweri tulekuni pidi jääma.

„Siin on see nõel,“ rääkis tohter edasi. „Seeford pean ma teie üle wäga imestama, herra Holmes, ehk teie küll ka ennemalt ime raskeid ülesandeid ära mõistnud olete, aga nii ruttu kui nüüd ei ole teie wiist weel ühtegi mõrtsukatööd ära seletanud.“

„Mõrjaseletanud?“ hüidis jala olitseinik kibeda naeratamisega. „Teie tahtsite ütelda, et ma jurmapõhjuje kaunis ruttu kätte olen saanud. See on tõsi, aga rohkem jugugi. Ma kardan, et mu päris ülesanne palju raskem jaab olema. Mõrtsukat ennast ülesleida on peaaegu wõimata.“

„Mis jest ka ka kaju on, kui teie teda leiata? Teie jaadate ühe kurjategija rohkem wangimajasse, jelle ajemele ilmnwad aga homme kümme uut. Mjad on halwad, herra Holmes. Nloor lord ei jae mitte wiimjeks kuriteo ohwriks.“

„Jüst jellepärast tohtri herra, on mull igakord juur rõem, kui ma jüin wõi jeal mõne niisuguse kurjategija riivi taha jaadan ja tõisi inimeisi tema eest kaitseda wõin. — Tänan wäga, et teie nii ojawasti ja ruttu jelle nõela kätte jaite.“

„Olge Zumala pärast temaga ettewaatlik, herra Holmes! Tema küll on weel küllalt nii palju kihwti, et kõige wähe-
mat haawa tema läbi jurmawaks teha.“

„Ma tean, ma tean! Gombi ei ole nalja asi. Nüüd on aga tarwis tööle minna. Jällenagemiseni matusel, kuhu teie ka muidugi tulete.“

Nende sõnadega lahkus jalapolitseinik tohtriist ja rattas koju. Umbes kümme minuti pärast istus ta juba oma kirjutuse laua taga ja otjis midagi laua jahthiist, milles kõik paberid ja muud asjad korratult läbi segatud oliwad.

Harry Daxon jeisis jeal juures ja waatis uudishimulikult pealt.

„Ega teie ju jealt midagi ei leia, herra Holmes,“ ütles ta. „Parem küsige minu käest mis teil tarwis on. Kui teil mõnda adresi tarwis on, mis tete omale üles tähendanud olete, siis wõiksin ma teile kõhe abiks olla; mul on nad enamiste peas

„See küll, mu pojake, ütles siis kohe, misjuguised neegrid mängivad siin praegusel ajal Variété-teatrites?“

„Üks jeltsfond mängib Alhambras,“ kostis Harry ilma järele mõtlemata. „Neid on kümme meest, kõik head turnijad ja jõuu-mehed.“

„Edasi. Kas nende hulgas ei ole mõnda kunstikütti?“

„Ei, jell aastal ei ole. Minewal aastal oli üks. Teie olete üegi teda näinud. Harilikult näitas ta, kuida ta oma weikse tütrekehe pea pealt õunu ja pähkleid maha lastis.“

„Ma tean, see oli nõndanimetud „must Tell.“

„Ei, jeda siin ei ole, sest et ta talwel ära on jurnud, nagu ma lord ajalehest lugesein. Kas ei ole aga jedajugu näitlejate hulgas weel mitte tõisi muste?“

„Ma arwan et ei ole. Rahjuks ei tunne ma mitte kõi-fide weikeste teatrite näitlejaid ja wigurdajaid. Aga ma usun, herra Holmes, et meil tarwis ei olegi näitlejate hulgas otjida — lord Georgel oli ju niijuguseid tuttawaid ka wäljamaal. Ka siinjamas Londonis on peale näitlejate weel rohkem toji-nat neegriid kas teenritena wõi jaapapuhastajatena ametis.“

„Hm — see on tõsi, aga ma ei usu, et need nii hästi märki lasta oskawad. — See püis, kust teataw nõel lastud on, peab üks pagana üewärki riist olema. Kas ja ei ole weel, nagu ma käsiksin, tuleriistade kauplejate käest järele kuulanud?“

„Jah, ma käisin kõikides juuremates kauplustes, aga üksigi ei ole niijugust püsi üalgi müinud. Nende arwates ei wõi niijugune riist muud midagi kui lapse mängu asi olla.“

„Lollid,“ pomises Holmes läbi hammaste. „Nad mõt-lewad, et igauks püsi ainult karu tapmiseks ostab ja laadi-miseks juuri paugutawaid püsihirohu patronisi tarwitab.“

Kui nendele jeda nõela lugu rääkida, siis lobijewad nad peagi kõigile ja kurjategija on hoiatatud. Tema aga ei pea jugugi aimama, et päris jurma põhjus ülesleitud on.“

„Meister,“ — nii nimetas Harry jagedasti oma peremeeft ja õpetajat — „ma räägin arwa ilma teie käest küsimijeta, aga seekord lubage minule oma enese mõtteid teile awaldada.“

„Lase aga käia, mu poeg. Kui need mõtted mõistlikud on, siis ei wõi keegi nende eest tänulikum olla, kui mina.“

„Waadake, herra Holmes, lugu on nii — lord Georg oli juba mõne aasta eest jurnaga ähwardatud ja lady Dower teadis jellest.“

„Pagana pihta, mis ja nüüd räägid? See ei wõi wõi-malik olla.“

"Ei, see võib väga hästi võimalik olla, herra Holmes teie teate ju ijegi, et lady Dower ilalgi heameelega Londonist ärajõita ei tahtnud, kui ta poeg temaga mitte ühes ei olnud."

"Selle pärast on paljugi naerdud. Igaüks teab, et see naesterahwas oma poega üle kõige maailmas armastas ja sellepärast ei joominud ta teda oma juurest kaugele jätta."

"Seda ei teinud lady Dower mitte üksipäinis ema armastuse põhjusel, waid palju enam kartuse pärast, lady Doweril on hirmus leppimata waenlane, kelle ees ta alati wäri-riib."

"Kõige pealt ütle mulle, kust ja kuid jeda tead, Harry?"

Harry punastas ära ja rääkis wiimaks kogeldades:

"Kui ma jeda teile ütlen, siis awaldan ma teile kõige jaladust"

"Aha! Seda jaladust oled ja mõnelt naesterahwalt, võib olla mõnelt tuatiidrukult wälja uurinud, kelle wastu ja lubasid juud pidada —"

"Ei, herra Holmes! Kui ma jeda oleksin kellegile lubanud, siis ei oleks ma ka Teile sõnakestki rääkinud. Ma ei taha ainult selle naisterahwa nime mitte nimetada."

"Violet Laurence," ütles jalapolitseinik kuivalt.

Punane kui wäht lõi Harry filmad maha ja ei kostnud midagi.

"Ole aga rahul, mu kallis," rääkis Sherlock Holmes naerdes, "ja oled weel liiga noor ja harjumata, et oma armastust jalata oskaksid. Seda ilust noort neiu, kes wana ladyle jagedasti ette lugema ja flawerit mängima käis, armastad ja juba rohkem kuud aega ja sellepärast ei olnud mul mitte raske ära arvata, kust poolt ja omad teatud oled korjanud. Igatahes oli see väga õige, et ja minule sellest jutustasid. — Ma arwan, et kui see õnnetu ema siin jaab olema, siis võime selle jaladusriika loo üle rohkem teadmist saada."

"Keegi koputab, Harry. Waata õige järele, kes seal on."

Sisjetuleja oli Marbi, kes ühte telegrammi käes hoidis.

"Lady Dower telegrahweerib, et ta juba kodu teel on ja kärib lord George jurniteha Dowerhalli losji wiia. Ta ise sõidab ka otjekohe jenna."

"Kas ma tohin telegrammi lugeda? Kas ta on rahulikul toonil kirjutatud?"

"Minu arwates küll. Ma pean teile tunnistama, herra Holmes, et mu jüda palju kergemaks jai, kui selle telegrammi

„Ma pean teile rääkima, herra Brown, et ma siin Londonis jellesjamas teatris kohta wõiksin jaada, kus mu armuke teenib, kui meil mitte ei oleks Sami karta. Minu peigmees on nõnda nimetatud wale-neeger, pärijelt on ta jehotlane, aga ta mõistab ennast nii täieliselt neegrisk ümbermuuta ja ostab väga hästi neegri laulusid laulda, et keegi teda walgets ei pea. Ta on juba terve Euroopa neegrit mängides läbi reisinud ja üksigi pole sellest weikejest pettusest aru jaanud.

Braegu on ta „Muujetemplis“ terweks mängu ajaks palgatud ja mina wõiksin ka sealsamas kohta jaada, kui mitte Sam mul alati kannul ei oleks.

Täna õhtul tulin ma siia päris meeleärabeitmisega, et kusgil mujal ametit leida.“

„Sm. — Ütelge, Mirjam, kas teil oleks hea meel, kui teie Samist koguni lahti jaaks?“

„Ma oleks väga rõõmus, herra! Kas teie ei wõiks teda enesele palgata, herra Brown, ja mind siia jätta?“

„Sellest räägime teine kord. Nüüd aga tahjsin ma weel teile ütelda, et üks juurtjugu herra väga himustab teada jaada, kus Sam eila õõjel oli. Ega teie sellest ei juhtu teadma?“

„Dean muidugi! Ta oli meie juures kohwimajas, kus mina ka oma peigmehega olin. Kõik jee aeg, kus meie seal olime, istus ta üksipäini laua taga nurgas ja wahtis üksilmi meie peale, nagu oleks nad ärajäina tahtnud.“

„Wõi nii! See oli pärast lastõõstõõmmet. Aga kus ta enne jeda oli?“

„Ma arwan magas. Eks ta õhtul wõi wäsinud küll olla, kui terve päewa ufje juures seijas!“

„Ah Sam on ufjehoidja — ma mõtlejsin et ta kunstõõki tegija on?“

„Tõõhja ka!“ hüõdis Mirjam põlgawalt, „wäga wähe nende hulgast on kunstõõki tegijaid, kes täna õhtul siia tulewad. Muidugi, teluõõki ostamad peaaegu kõõl tantõõida ja teie poolst lubatud õõli oli ka mitmele põõhujets siia tulla.“

Tõõt ütelda, teie kuulutus, herra Brown, on minu arwates wäga imelik. Peaaegu wõõks mõtelda, et teie ainult mõne arusaamata tuju pärast tahtõõite terve Londoni neegriskõõ õõhes kooõ näha!“

„Mis teie nüõid rääõite!“ hüõdis Scherlock Holmes imestades. „Jutustame parem Sami üle edasi. — Eõõite

ütelge mulle aga, kui teil midagi jelle vastu ei ole, kes teie walge, neegrit mängija armuke on?"

Tema nimi on Ben Barkis ja ta laulab iga õhtu „Muujetemplis.“

Samist wõin ma nii palju juustada, et ta jhotti jelt-simajas uksehoidja on, kust ta alles kellu kahetja ajal õhtul priiks jaab, nii et ta siis natuke puhata wõib. Homikul kellu kuue ajal peab ta jälle teenistusesse minema, sest et tubade puhastamine on ka tema hooleks — Mikspärast teie Sami üle niipalju teada tahate?"

„Mina? Mina ei taha Samist midagi teada, aga tal on üks waenlane, kes kõikjugu paha tema üle räägib. — Kas teie selgesti teate, et Sam mitte enne kella kahtetõistkümmet kohwimajas ei olnud?"

Selle peale wõin ma wanduda, herra Brown. Ma tean jeda jellepärašt nii kindlasti, et ma ise poole kahetõistkümmne ajal tulin ja siis ei olnud Sam weel mitte jea. Ma nägin, kui ta pärašt jisse astus, näošt kollane ja roheline. Meie mõtlejime, et ta purjus on, aga ta jooš wäga wähe.“

„Ah ta näitas haiglane olema. — Kus kaugel ta elab?"

„Ta elab oma ema, wana paksu Saara juures, kes ise nõid on.“

„Kuulge, Miriam, kuda teie nii wõite rääkida! Teie olete muidu kaunis mõistlik tütarlaps ja usute niijugust lollust.“

Miriam raputas pead.

„Ei, jee ei ole lollus. Tema teeb kõik, mis tõijed inimesed mitte ei wõi. Räägitakse, et kui tahab, siis jäewad inimesed haigeks ja jurewad ära, ijegi siis kui ta neid ei näe ega nende juures ei käi.“

„No noh! Wõi niijugune kardetaw ijik on jee wana Saara!"

Sherlock Holmesi filmad hakkasiwad nende jõnade juures rõemu pärašt läikima. Eks ta olnud jälle oma petmata terawa meele läbi õige jälje peale jaanud? Wähemalt wõis ta jeda oodata.

Miriam waatas kartlikult ümber.

„Urge jellešt kellegile rääkige, herra Brown, mis ma teile jutustajin. Kui Sam jeda teada jaab, siis ei ole tema wihal piiri; ta on ju muidugi minu peale pahane. Saara on muidu õiglane naesterahwas, ehk ta küll mõnikord tulewikku ettekunlutab ja muid niijugusi kunstlikka teeb.“

„Noh, hea küll. Kus Saara oma pojaga elab?"

"Bridge uulitsjal nr. 28."

"Hüwa, ja kus teie elate?"

"Siinjasamas ligidal, Walkeri uulitsjal nr. 5. Kas lubate mulle teatust jaata, kui mind oma juurde wõtta arwate?"

"Ma katsun parem Sami ärawiia, siis wõite teie siia jäeda ja "Muusetemplis" kohta jaada. Ma olen jelle teatri juhatajaga tuttaw ja wõin mõne sõna teie heaks temale ütelda.

— Nüüd weel midagi, kas teie wõite juud pidada, Miriam?"

"Kui see minu kasuks on, siis wõin ma wagane olla kui Sherlock Holmes."

Salapolitseinik astus paar samm u tagasi. — Kas oli kawal neegri neiu teda äratunnud ja naeris nüüd tema üle, wõi ütles ta neid sõnu tõemeelega?

"Kuda teile see mees kohe meelde tuli?" küsis ta wõimalikult rahuga.

"Kõik ilm räägib temast ja igalüks teab et ta väga wähe räägib. Temast jutustatakse ime asju. Kas teie teda tunnete?"

"Jah, ma tunnen teda küll, aga ega ta nii wagane mees ei olegi, kui teie mõtlete. Ta mõistab küllalt rääkida; tahate ehk temaga tutwaks jaada?"

"Oh, ei, ma kardan teda, ehk mul küll puhas jüdametunnistus on ja weel ei tapnud ega warastanud ei ole."

"Teie mõtlete kohe juba tapmise peale. Seda kurja ei ole teie waenlane ja auustaja Samgi weel teinud."

"Ei ma usu et temagi nii halb on olnud. Siiski väga palju teda ujaldata ka ei wõi! Ta on nii ijeäralik, üksigi ei tunne teda põhjalikult."

Meie neegrid oleme kõik ühetõisega head sõbrad, siin wõera rahwa hulgas ei saa muudu, peab kofkuhoidma. Sam aga on alati ükfinda, tal ei ole ühtegi sõpra ja keegi ei tea temast lähemat, ainult ta ema on alati tema ligidal ja armastab teda üle kõige."

"Ega see siis halb ei ole. Hea küll nüüd, Miriam. Küll ma teile pärast annan teada, mis ma mõtlen teha. Kui tõised küsiwad, mille üle ma teiega kõnelesin, siis ütelge, et ma teile lubasin Londonis kohta soowitada. Prantsusemaale minekuga ei saanud kaupa. Nüüd minge jaali tagasi. Mul on weel tarwis mõne tõisega rääkida. Homme näeme jälle üksteist."

Sherlock Holmes ootas kuni Miriam jaalis joojate ja naerjate neegrite hulka oli ära kadunud. Siis läks ka tema kõrwalise ukse läbi jaali.

Harry Taxon tuli peagi temale wastu ja sojistas tajakeji:

„Wanamoor on hirmus kawal. Ei temalt ega tema po-
jalt ei saa midagi teada; mõlemad ütlevad, et nad ainult prii
õlle pärast siia on tulnud. Waatke, wanamoor kõneleb nüüd
jällegi Miriamiga.“

Sherlock Holmes läks mõlemate naesterahwaste juurest
mööda ja kuulis kui Saara neiu wastu ütles:

„Kui ja wähegi jõbralikum tema wastu oleksid, siis ta
ostaks julle namelt niisamajuzused kuld kõrwarõngad, nagu ja
hiljuti jelle inetu Florence kõrwus nägid. Samil on raha,
feda ma ütlen julle ja see ei oleks julle mitte kahjulik, kui ja
temaga paremini püiaffid ümber käia.“

„Jäta mind rahule, Saara. Minule ei ole sinu poja
kõrwarõngaid tarwis. Tema jookseb minule igale poole järele
ja see ei meeldi mulle sugugi. Ma pean wiimaks Londonist
koguni äraminema, ainult tema pärast.“

„Kui ja temale naefeks lähetsid, Miriam, siis wõiksid ja
toredasti elada nagu mõni lady.“

Ta wõtaks julle tüdrukü teenijaks, kolme tuaga korteri ja
igal pühapäewal wõiksid ja siis walge julekübaraga kirikusse
minna.“

Sel filmapilgul nägi Miriam, et ta uus sõber, herra
Brown, käega märki andis Saara ettepanekule järele anda.

Wiivitades aga siisgi rahulifelt ütles ta wiimaks Saara
wastu:

„Teine kord räägime jellest, Saara. Nüüd lasse mind
mööda, ma olen wäsinud ja tahan koju minna.“

Ta läks jaalist wälja ja tema järele kadus ka Sam ära.
Harry Daxon aga ei lastnud Sami mitte filmist. Nii pea kui
see jaalist wälja läks, jammus ka tema järele.

Sam mõtles esite koju minna, pärast pööras ta aga sel-
lelt teelt kõrwale ja jõudis wiimaks pika ringikäigu järele lady
Doweri lossi juurde.

Siin seisatas ta lossi ees natuke, wahtis akante pääle,
kust enam ühtegi tuld ei paistnud ja jammus wiimaks pikka-
misi aia wärawa poole.

Wäraw oli lukus. Deraselt waatis ta enese ümber, kas
midagi karta ei ole ja kui ta ennast täiesti ükssinda arwas olema,
ronis ta kui kajs üle wärawa.

Tajakseifi jõudis ta kuni weranda juure, astus trepi ast-
meid mööda üles, ilma et ta Harryt oleks näinud, kes temale
järele läks, ja katjus uft awada, kuid see oli lukus.

„Wana tuttav lugu,“ mõtles Harry. „Kurjategija joo-
wib jagedasti veel kord oma furiteo kohta näha! Muid ma ei
kahkle enam jüguigi, et Sam mõrtjufas on. Aga mis põhju-
jel? Mispärast ta jeda tegi?“

Magu must tont paistis neeger knu walgujel kinnise klaas-
ukse ees. Ukse ruutude pealt läikis hele kuu ratas wastu —
Sam nägi jelles nõiduslikus walgujes wistist piltisid. Need
pidid aga koledad pildid olema, sest ta tume nägu kahwatas
ikka enam ja enam ära, kuni ta wiimaks wäriwedes ukse eest
ära läks.

Harry oli küllalt näinud.

Ta peitis ennaft jenikauaks põesasje ära, kuni Sami jälle
üle wärawa tagasi oli roninud; siis läis ta parajal kaugusel
ta järel ja nägi, et neeger otjekohe koju läks.

Sherlock Holmes jõitis böseje rongiga Dowerhalli lossi,
kuhu ta mõni tund hiljemine jõudis kui furnukeha.

Sõbujed ootasiwad teda jaamas, sest ta oli telefoni läbi
Marbyle oma tulekut teatanud.

Wana lojs paistis poole mastini mahalastud lipuga
mitmejada aastaste pärnade wahelt murelikult Holmesile wastu.
Ühes ainukeses kohas nähti afnaft tule walgujt. Salapolitsei-
nik teadis, et jee lossi weikestest kirikust paistis, kus lord George'i
furnukeha kirstus oli.

Marby wotas oma küllalist trepi peal.

„Olge nii head ja tulge kirikusse, herra Holmes,“ ütles
ta ehmatanud näol. „Seal on praegu hirmus lugu jündinud.
Kirstu kruuwid on lahti — ja furnuwalwaja arwab —“

„Miks teie nii wäriwete, Marby? Mis seal siis juhtus?
Kas lord on ehk furnust ülestõusnud?“

„Ei mitte — ta on ära kadunud!“

„Mis? Kas teie arus olete, Marby? Lord George Do-
weri furnukeha —?“

„On kadunud — teda ei ole enam kirstus.“

Lady waenlane.

Viimast arusaamata juhtumist ei olnud enam võimalik lady Dowerile teatada, sest et ta juba tee peal oli.

Homme hommikul pidi ta siia jõudma. Võib arvata, misjuguuste tundmustega kõik ta losji ametnikud, iseäranis Marby, tema tulekut ootasivad.

Sherlock Holmes oli paariks tunniks puhkama heitnud, et tõisel hommikul vara uurimist ettevõtta, aga enne kui ta sellega jai peale hakata, jõudis lady Dower koju.

Kui ta tõllast välja astus ja lahwatanud näoga, kus veel endise iluduse jäljed näha olivad, oma teenrid termitas, ei julgenud keegi nendest jeda Hiipi sõnumit teatada.

Viskamisi astus ta treppi mööda üles oma ruumide poole, enam kuju kui inimese jarnane.

Marby osaks jai raske ülesanne temaga kõige ežite rääkida.

„Mylady,“ ütles ta värijewel healel, „uus õnnetus on Dowerhallis juindinud — ma kardan peaaegu jellest rääkida.“

Lady pööras oma lahwatanud näo küüivate filmadega tema poole.

„Uus õnnetus? See ei ole võimalik, Marby. Mu poeg on ju jurnud. — Kõik muu peale jelle ei tähenda midagi.“

„Mylady — see on ühtlasi kole ja arusaamata. Mylady tahtjivad muidugi veel lord George viimast korda näha, aga nüüd ei ole see enam võimalik.“

„Ei ole võimalik? Mikspärast? Kas mu poja jurnukeha nii inetuks on muutunud?“

„Ei mitte, aga ta on — jurnukeha on ära kadunud.“

Nüüd oli see lord väljas.

Marby seijis nõuuta kättega pead kinni hoides, kuna lady tooli pealt elawalt püüsti tõusis.

„Mis see tähendab?“ küüis ta. „Marby, ma tahan ainult tõtt teada.“

„Mina ei tea mitte mis ehk kuda jee dieti jündinud on. Surmu jai kirstu pandud ja mina, arst ja herra Holmes olime jeeford juures. Meie juures olemitjel jai kirst kinni kruuwituid ja wanfri peal wafjali jaadetud. Kõik jee tee kuni wafjali jõitjime meie kirstu järel. Wafjali jõudes tõsteti kirst koke jelle tarwis üüritud magunisse, mis weel jelsamal päewal kiir-rongiga Dowerhallisse läks.

Gila kella ühetõistkümnne ajal jõudis kirst siia, jai kogu-duje furnuwanfriga äratoodud ja losji kirikusse raami peale pandud.

Kui ma öösel kellu kahe ajal furnu walwamisel, mida meie mõlemad wana Kallowiga eneste peale olime wõtnud, ära tahtjin minna, jest et ma ööseje rongiga herra Holmesi ootajin, nägin ma korraga, et üks kruuw kirstu sees lahti kruuwituid oli. Ma waatajin järele — ka tõijed kruud oliwad lahti. Tõitjime kaane üles ja nägime, et kirst tühi oli — furnukeha ajemele oli pikk, raske kiwi pandud.“

Kui lady Dower oleks wõinud, siis oleks ta jelle teatuje juures weel enam ära kaawatunud. Kuid iga were till oli ta näost ju enne kadunud. Ainult suurtes filmades nähti weel elu olema. Umbes ühe minuti aega wahtis ta enese ette maha, ilma jõna rääkimata; wiimaš ütles ta pead ülestõstes :]

„Kutjuge Sherloek Holmes siia, Marby.“

Wana teenri jõda jai palju kergemaks. Ta mõtles, et lady meelearaheitmitjel otja ei ole, kui wiimaš juhtumist kuulda jaab. — Nii ruttu kui jalad kandjivad läks ta jalapolitseiniku järele, kes ka koke peagi ilmus.

Lady jirutas temale oma käe wastu, mida Holmes auu-pakkikult wastu wõttis.

„Ma tean juba, mis jündinud on,“ alustas lady wäga rahulikult. „Kas teil on midagi teada jellest, kes mu poja on äratapnud ja kuda oli jee wõimalik, et ta furnukeha ärawa-rastadi?“

„Gjimeje küsimise peale wõin ma küll ja-tawalt wastata. Ma arwan natuke teadma, kes lord George mõrtsukas on; kui ma teile aga mõningaid küsimisi tohijin ettepanna, siis oleks müll ehk kergem edasi uurida.

Teie tõije küsimise peale wõin ma ainult nii palju kosta, et seejama waenlane, kes teie poja äratappa lastis, ka tema furnukeha omale tahtis jaada. Sellel inimesel peab hirmus kättemaksmitje hinna kadunud lordi wastu olema, et teda peale jurmagi rahule ei taha jätta.“

"Minu poja vastu?" küsis lady tajakeisi. "Oh ei, herra Holmes, ma usun, et mu Georgil terwes ilmas ühtegi waenlast ei olnud; ta oli jelleks liiga hea ja auusameeleline.

Ma pean ennemine arwama, et waene Georg ainult wihawaenu pärast minu vastu on ära tapetud."

Salapolitseinik waatas ootawalt lady otja.

"Kas ma tohiksin jelle üle jeletust paluda, mylady?"

"Ma pean nüüd küll rääkima," alustas lady Dower. "Kõik elu aeg olen ma jellest waitunud ja oma koledat piina kõikide eest warjanud. Nüüd wõite teie aga kõik teada jaada.

— Kõige pealt ütelge mulle, kas teie minu abielu lugu tunnete?"

"Ma tean, mylady, et teie ije juurest jhottimaa mõisniku jooft olete ja et teie oma mehele mitte armastuje pärast ei läinud."

"See on õigus. Ma läksin lord Dowerile jellepärast, et mu wanemad jeda joowijiwad ja et ta ije üks anumees oli, kes mind üle kõige armastas.

See on kõik, mis ilm minuist teab. Kellele jeda tarwis teada oli, et ma ennemalt tõist meest palawalt armastasin, et ma jalaja terve aasta ühe jhottlase pruut olin — jee mees oli Percy Mac Lean.

Ta oli merewäe ohwitjer ja heast perekonnast, ehk küll mitte mõisniku jooft, pärit."

"Miks pärast teie temale mehele ei läinud, Mylady?"

"Et meie mõlemad waesjed olime, kuna lord Dower üks kõigerikkamateist ja lugupeetawateist meestest inglismaal oli, tema abitaajaks jaada näitas mulle wäga meelitaw olema.

Ma olin weel wäga noor, kui jee kiujatus mulle tuli ja Percy oli just jell ajal kaugel merereisil Lääne-Indias.

Ehk ma teda küll wäga armastasin, andsin ma oma kää jüiski rikkale lordile."

"Ja jah, ma mõistan," kostis Holmes. "Kui ohwitjer tagasi tuli ja jeda teada sai, siis wandus ta teile kättemaksniist."

"Kättemaksmine! See on liiga pehme sõna jelle koleda piina kohta, mis ta mind jellest päewast jaadik kannatada laskis. Ma elasin pärast jeda kui mõni surmale mõistetud! Kuulage edasi, mis moodi ta minu sõnamurdniist trahwis."

Nende sõnadega läks lady Dower wana niferdustega ehitatud kapi juurde, mis poolest jaadik jaina jisse oli tehtud ja tõi seal ühe hõbedase kastikese wälja, mida ta jalapolitseiniku ees awas. Kastikese wõti ripps kuld keti otjas lady kaelas.

"Siin jelles kastikejes sejab ta esimine kiri juba paar-kümnet aastat," rääkis lady wäriwawal healel edasi, "ja kaks-kümnet aastat olen ma jeda wõtmekest omas kaelas kannud!

Ta wõttis weikese pakikeje kitsaid kirja lehti ja ulates neid jalapolitseinikule.

Mahajäetud peigmehe esimene kiri oli wanem kui kaks-kümnet aastat; ta oli tõistest kõige pikem ja järquise sifuga:

Truudujeta naisterahwas!

"Ma pöörjin kaugelt reifilt tagasi, et Sind naejeks wõtta, jest ma olen ootamata juhtumise läbi just jell ajal rikkaks meheks saanud, kui Sa minu wastu truudust murdsid ja tõijele läksid.

"Mina ei ole mitte mees, kellele karistamata ülekohut wõib teha. Ma olen Sind üle kõige armastanud; tänajest päewast saadik aga wihtan ma Sind kõige rohkem maailmas. Sa pead karistust saama jelle kannatuje pärast, mis Sa minu peale oled saatnud. Minu kättemaksmine trehwab Sind just siis, kui Sa teda kõige wähem ootad. Ta peab Su kõige armjamat trehwama, mis Sull ülepea ilmas on. Ura neetud olgu Sa kuni surmani ja kui see minu wõimujes seisaks, siis ka weel peale surma."

Percy.

Sherlock Holms pani kirja tajase wärinaga kōrwale. "Misjugune kole wanne," ütles ta. "Muudugi mõista oli jellest filmapilgust saadik teie elu õnn kadunud."

Lady nikutas kurwalt peaga.

"Ma ei olnud ka enne jeda mitte õnnelik. See mõte, et ma meest, keda ma armastajin ja kes mind armastas, petnud olen, ei läinud mull peast ja ei lajknud mu abikaaja rikkujest midagi rõemu maitsta. Percy oleks wõinud juba jelle-gagi rahul olla. Mis ta aga kirjas kirjutab, see rippus alati nagu teraw mõel mu pea kohal ja ei jätnud mulle enam mitte ühte rõemuft tundi, ijeäranis pärast Georgi jündimist."

"Teie oleksite wõinud aegamööda rahulijemaks jääda, kui nägite et teie waenlane oma wannet mitte ei täitnud."

"Ma ei saanud rahulijemaks jääda. Waadake siin neid lühikest jebelid; igas ühes nendest on uus ähwardus. Neid kirju jain ma alati, kus ma aga olin. Üksford Indias, üksford Brantsujemaal, kolm korda Italias, — ma wõisjin põgeneda kuhu tahes, ifka oli mu nägemata waenlane mu kannul,

kellele ma midagi oma kaitsmiseks teha ei võinud, ei sõnagi rääkida ei jaanud, et teda paluda oma piinamist ometi järele jätta."

"Teie ei ole siis mitte kordagi püüdnud ta süüant peh- mendada?"

"Ma ei jaanud teda ju kusgil kätte ja ei teadnud kus ta elas. Omal kodumaalt kuulsin ma ainult, et Mac Lean jest saadit hulluks olla läinud kui ta rikkaks meheks sai.

Seda kurja pean ma ka oma rehnungi peale võtma. Niisugune juur waim oli minu pärast hukka läinud. Siiski, kes teab? Kindlasti ei tea ma seda mitte, jest kõik kirjad, mis ma tema käest olen saanud, on nii karwa pealt õigesti minu kätte juhitud, et võiks arvata, see mees on alati kusgil minu ligidal elanud ja ei ole sugugi rumal."

Sherlock Holmes võttis ühe sedeli ja luges :

"Ära arwa, et Sa minu kättemaksmise eest saad ärapõgeneda.

Ma pean Sind igal pool silmas. Dota, küll Su tunnike tuleb."

"Kui mu abikaasa ära juri," jeletas lady edasi, "jain ma Percy käest pillawa telegrammi, milles ta mulle õnne soovis, et ma nüüd rikkas lest olla ja jälle teisi mehi võrgutada võida.

Ta teadis ise väga hästi, et mul ammuugi niisuguseid mõtteid ei olnud, et ma ainult oma poja pärast elasin ja tema jaatuse pärast kartsin."

"Misjugune walju südamega inimene!" hüüdis jalapoliitseinik. "Mispärast teie ei katjunud ennast tema kiusamise eest kaitseda?"

"Õsteks jellepärast, et ma ei võinud tõendada, kas ta need sedelid ise kirjutanud on või mitte, nendel ei ole, nagu näete, ühtegi allkirja, ja tõisiks — mu oma südametunnistus ei olnud ka puhas. Nende ridade kirjutaja ei teinud mulle veel midagi. Ta ähwardas ainult. Kakskümmend aastat on ta ähwardanud. Nüüd, kui ma esimest korda oma poja ühinda jätin, oli mu tunnike tulnud."

"Kas teie enne ialgi ilma lord Georgita ei reisinud?"

"Ei, ma ei usaldanud teda mitte ühinda jätta. Ma ei tea mispärast, aga ma arvasin alati, et minu juures temale midagi wiga ei või sündida. Seekord palus mu poeg mind ise, et ma ühinda jõidaksin, minu terwise pärast. Oh, oleks ma parem, kui ka haiglane, kodus olnud, siis ei oleks ehk George mitte äratapetud!"

"Mylady, ma olen jelle peale kindel, et ka teie juures olek ei oleks teie waenlast takistanud oma ettewötet korda saata. Kas teie ei tea, kus Mac Lean elab?"

"Ei, jeda ma ei tea. Mu jugulased rääkijiwad lord, ta olla koguni isewärki inimene ja elada tühjas tuletornis kuskil Shottimaa rannas."

"Hm! Aga kas teie ei ole tähelepannud, oli lord Georget monikord neegritega tegemist?"

"Ei! Ta ei armastanud muste. Ta ei wõtnud ialgi neegrit omale teenriks ega teinud ka midagi muud nendega tegemist."

"Siis on lugu koguni arusaamata. Ma ei ole teile weel jutustanud, mylady, et teie poja tapja minu arvates üks neeger on."

"Mu Zumal — Marby ei telegrahweerinud minule jellest midagi! Ma kuulsin, et temale kihwti jisse antud on —"

"Arst arwas jeda esite, aga pärast, kui ma teda õigele jälgedele juhataisin, leidis ta, et teie poeg ruttu mõjuwa Afrika neegrite kihwti Gombi läbi jurma on jaanud. Ta jüdamesje on püssiga weike nõel lastud, mis enne nimetud kihwti jisse oli kastetud."

Lady keha üle käis wärin. Misjuguje kuri-kawala plaani järele ta poeg äratapeti!

"Weike nõel?" küsis ta. "Kuda wõib jeda püssiga lasta. Ma ei jaa jellest mitte aru."

"See on üks isearalik, päriselt jelle tarwis tehtud püss olnud, millega kuulide ajemel peenikest terawat nõela lastmiseks wõib tarwitada. Niisugused püssid lastewad harilikult kokku jurutud õhu mõjul, ilma püssi rohuta, ja ei tee jellepärast lastmise ajal mitte pauku."

"Isearaline püss?" küsis lady jostitades. "Mu Zumal, see oli ka Georgi kõige ülem püid olnud, isejuguist tuleriista ules leida. Sagedasti naerjiwad tuttawad jellepärast tema üle ja nii mitmedgi sõbrad andiwad temale püssi tegemiseks jeda ehk tõist nõu."

"Wäga hea, mylady, et teie mulle jellest jutustasite," ütles Holmes elawalt, "wõib olla, et see näpunäide edespidi kasuks on."

"Kelle juures on lord jedajuguist ajawiidet õppinud?"

"Enamiste töötas ta siin Dowerhallis. Siin külas on üks wana aga osaw mees, kes temale juhatus andis."

Londonis oli tale ka üks püssisjapp tuttav. Kuda ta nimi nüid oligi. Jah, õigus, Dokins on ta nimi, ta elab sadama ligidal. Georg rääkis temast wahel, et ta wäga naljakas mees pidada olema."

"Tänan wäga, mylady, nüid wõin ma jälle edasi uurida."

"Ma palun teid, herra Holmes, ejiotja kõik püidmised, mõrtsukat leida, kõrwale jätta ja ainult mu poja jurnukeha üles otsida. Kui ta kadumaks jääb, siis on see minu surm."

Nende sõnade juures tuliwad ladyle pijarad silma. Sa-lapolitseinik sirutas liigutatult temale kätt ja ütles:

"Seda ei wõi ma teile mitte lubada, et teie esimene joow punkti pealt täidetud jaab, aga siin on mu käsi selle peale, et ma enne mitte rahule ei järe, kuni ma lordi jurnukeha üles leidnud ei ole.

See wõib ehk mõne päewa tuurida, aga ma loodan ees-märgile jõuda."

"Kui teie kord mu waenlast peaksite nägema," kostis lady nutufe healega, "siis ütelge temale, et ta joow, mind eluks ajaks õnnetumaks teha, hiilgawalt korda läinud on."

Nende sõnadega jättis lady jalapolitseiniku jumalaga ja läks oma tuppa.

Holmes mõtles natufe aega lady kõne üle järele. Kui palju õnnetust ja wiletsust oli saatus sellele naesterahwale ta elus jaganud, kõik ainult jellepärast, et ta noores põlwes an-tud lubamist järelemõtlemata murdnud oli.

Wiimaks korjas ta kõik paberid, mis lady laua peale oli jätnud ja pistis enesele tasku.

"Nüid on tarwis ruttada, enne kui Mac Lean ja ta abi-lised kõik jäljed ära kaotada saawad."

Nende sõnadega ruttas Sherlock Holmes waksjali, et raud-teel Londoni jõita.

Miriam on töö!

"Ära aja käsi mu külge, Sam!" taples must lauljanna Miriam, majasje astudes, kus Saara oma pojaga elasivad. "Ma tulin meelega täna keespäewa ajal, jelle arwamisega, et sind kodus ei ole."

Keegi ei pannud tähele, et ta waletas. Tõe poolest oli ta järele kuulanud, et Sam täna ametis ei olnud ja tuli just jellepärast täna "nõia" jutule.

Sam aga jai aru, et ta pahameel mitte tõsine ei olnud ja wõttis weel kõwemini neiu ümbert finni.

"Jlus Miriam, kallis neiu," jostistas ta palawalt, "ja ei tea mitte, kui õnnelik ma olen, kui sind näen! Ole natuke lahken minu wastu. Ma olen kindel jelle peale, et ja ei tea, kui hästi ja elaksid, kui ja minule mehele lähaksid."

"Sinule mehele, Sam? Hahaha! Üksehoidjale ma mehele ei lähe! Ma wõin palju paremat meest jaada."

"Ma olen weel mõne päewa ainult üksehoidja, Miriam. Warsti jätan ma jelle koha maha, mul ei ole teda enam tarwis; ega ma enam waene mees ei ole —"

"Noh, jeda wõib igaliks ütelda," rääkis Miriam wähele. "Kust ja nii häkitsest raha jaid?"

"Mul oli õnn, Miriam. Ma olen juure kihlweo wõitnud ja peale jelle õnnelikult kaartisid mänginud."

"Kas ja arwad, et ma jeda ujun? Sa oled alati ettewaatlik ja kokkuhoidja olnud ja hakkasid korraga kaartisid mängima. Kui jee ka tõsi oleks, siis ma julle annugi ei lähaks. Kes mängib jellest jaab peagi kerjaja."

Sam jai aru, et ta natuke mõtlemata oli rääkinud ja plüidis juttu teisele poole juhtida:

"Kas jee ükskõik ei ole, Miriam, kust ma raha jain. Ega ma teda warastanud ei ole."

Ta ümmargused filmad wahtisiwad paludes neiu otja ja

Miriam nägi selgesti, et ta armastus, millest ta nii jagedasti rääkis, tõsine oli.

Miriam tegi nagu ei paneks ta tähelegi, et Sam ta ümber finni võttis ja küsis edasi:

„Kuda herra Browniga lugu jäi, kas ja said tema juures kohta?“

„Tühja ka, jee kõik ei olnud muud kui pettus! Ta ei ole jeniini veel kedagi omale palganud.“

„Kuda nii? Mina olen kohe üks, keda ta palkas. Tulewal kuul lähen ma temaga Pariisi.“

Sam hakkas peaaegu nutma.

„Sa tahad siit ära minna, Miriam? Ma lähen sinuga ühes kuni ilma otja.“

Dota, ma palun emat julle meie raha näidata, et ja ujufsid, et meie mitte waejed ei ole. Ole nüüd ometi mõistlik ja tule mulle naejeks. — Lähme, mul on sinu jaoks ka weel weike kingitus.“

Ta wiis neiu weikejesse elutuppa ja awas seinä fiske tehtud kapikeje ukse. Selle juures wärijeid ta käed ja ta terwe meeoleolu oli ijeäralik: pea oli ta rõemus ja tegi nalja, pea waatas ta kartlikult ümber ja jäi jututehwaks.

Miriami kawalad filmad paniwad jeda kõik tähele, ilma et ta jellest midagi wälja oleks näidanud.

Sam tõi kapiist kaherordse rea korallist helmeseid ja pani Miriami kaela ümber. Nüüd oli ta jälle rõemus kui weike poisike. Korraga astus ta Miriami ligi ja andis temale palawalt juud.

Miriam naeris ainult. Ega ühe muju pärast ju ei maksnud kohe pahandama hakkada. Üks muju wähem wõi rohkem, kes neid loeb?“

„Waata ennast peeglis!“ hüidis Sam rõemutujus. „Kui ilus ja oled. Need helmed kingin ma julle.“

Miriam imestas ijege, kui ta peeglisje waadates ennast nii toredas ehtes nägi. Tal oli omal ka koralliijid, aga need ei olnud mitte eht waid järele tehtud. Need siin aga oliwad eht ja kallid, jeda wõis igaiüks juba kaugelt näha.

„Nüijugust kingitust ei tohi ja õiguse pärast mulle mitte teha,“ ütles ta wiivitades, „aga siiski wõib olla, ma jätan nad omale. — Ainult ühte tahan ma julle ütelda. Kui juljaladusi minu eest on, siis ma sinu naejeks ei wõi jaada. Ma ujun nüüd küll, et jul raha on, aga nii kaua, kuni mul tead-

mata on kust ja raha oled jaanud, ei taha ma ka sinust midagi teada."

Sell filmapilgul astus Saara tuppa ja lõi omad paksud käed enese pea kohal kokku.

"Ah, kui rõemus ma olen, Miriam! Sa oled ometigi Sami palwet kuulnud. Sa oled ta korallid vastu võtnud. Nüüd oled ja tema külge seotud."

„Ehausklik värin jooksis Miriamil üle keha. Oli wana-moor teda juba ärandidunud? Pidi ta nüüd tõesti Sami nae- jeks jaama?"

"Ei, ei!" hüüdis ta ruttu helmesid kaelaist ära võttes, „nii kaugel meie veel ei ole! Ma tulin täna sinu juure, Saara, et enesele natuke ettekuulutada lasta. — Säh, Sam, võta omad helmed tagasi. Ma ei tea veel mitte, kas ma neid omale võtta võin või mitte."

"Pane helmed aga omale tagasi kaela, weike narrike," rääkis kaval Saara, „ma jobistan weikse jalmitseje nende üle ja siis võid ja nii kaua priiks jäeda kui aga tahad; korallide mõju on siis otjas. — Sam, jäta meid natuke üksinda. Sa võid jell ajal kohwi teeta. Kui meie walmis jaame, siis võime kõik üheskoos tasikese kohwi juua."

Sam läks kööki ja Saara istus laua taha, kus ta hari- likult kaartijid wälja pani.

Miriam laskis filmad tuas ringi käia. Siit ei olnud küll midagi leida, mis Sherlock Holmeji huwitada võis, kes täna homikul Miriami juures oli olnud ja head maksu luba- nud, kui ta Sami üle teateid toob, mis ta teeb ja kust ta omale nii ruttu rikkust on korjanud. Seega ei jäenud muud nõu järele, kui Samiga päris armastuje mängu edasi män- gida, võib olla, et ta siis teada saab, kas Sam ka hea kiit on või mitte, ja — ei, mis ta praegu mõtles, jeda oli parem Saara enese käest järele pärida.

"Mis ma siis julle pean kuulutama, mu tütreke?" küsis wanake magusa naeratamisega. „Mis ma julle kaartidest pean lugema?"

"Ma tahaks heameelga teada, kui kaua jee inimene veel elab, keda ma wihkan, koledasti wihkan."

Saara segas ettewaatlikult kaartijid.

"On ta meeste- või naesterahwas?" küsis ta.

"Naesterahwas, üks noor neiu. Kui ma võiks, siis kä- gistaksin ma ta ära, aga ma ei peaje kudagi ta juurde, sest et ta walge ja juurest joost on."

"Oho," hirvitas Saara, "jee on ükskõik. Kui surm teda tabama peab, siis ei waata ta mitte wärwi peale. Waata, Miriam, siin on ruutu-emand. See on tema. Ta kõrwal on üks walgetwerd isand — jee on teie tüli ja wiha põhjus."

Miriam naeris salajas pihusje. Missugusid muinasjutte wanamoor kaartidest ette luiskas! Tal ei olnud ühtegi walget neiut, keda ta oleks wihlanud. Ta tahtis ainult teada, kas Saaral mitte mõnda langet kihwti käepärast ei oleks.

Runa neegri wanamoor kaartidest pika loo kõiksugu armastuse plaanidest ette luiskas, hüidis Miriam häkitselt waele.

"Kas jul ei ole mõnda nõiarohtu, Saara, millega ma temale ühekorraga wõiksin otja peale teha? Muidugi niisugust rohtu, mida keegi ei tunne.

Ma olen kuulnud, et pidada niisugusid wedelikka olema, millest ijegi tohtrid aru ei jaa, kui nad jurnuleha lahti lõikawad."

Saara raputas ettewaatlikult pead.

"On küll niisugusid, aga kust neid wõtta? On kihwtisid, mis köhe tapawad, kui keegi neid sisejwõtab ja kihwtisid, mis naha alla peafedes niijama ruttu jurnawad. Rende pruukimine ei ole aga mitte kerge. Wot, kui ja jelle walge neiu majas teenijaks oleksid. Ma tunnen ühte lugu, kus üks neegri tüdruk, kellega ta perenaene väga halvasti ümber käis, oma piinajat juukse nõelaga äratappis."

"See oli ka õigus!" hüidis Miriam jätendawail silmil. "Soomida oleks, et kõik uhkemeelsed walged, kes meid enam loomadeks kui inimesteks peawad, niisugust palka leiaksiwad. Hea küll, aga mis moodi ta seda tegi?"

"Sellest ei jaanud keegi aru. Ta kannis oma perenaesjel pead — jell ajal oli tuas weel tõisi inimesi ka. Ühe juukse nõela pistis ta nii oskamata juukseesse, et ots wälja paistis, mis üle perenaene väga pahajeks jai ja ise nõela uuesti torikas. Selsamal filmapilgul pistis ta waene neegri tüdruk kihwtitunud nõela juukseesse, nii et ots peanahast läbi läks. Lady farjatas korra ja kullus minestanult maha. Tuures olijad püüdsiwad iga pidi teda elusse äratada, aga asjata. Igalüks mõtles pärast, et lady jüdame rabanduse kätte ära juri, kuna päris põhjust üksigi ei teadnud. Tüdruk ije rääkis mulle pärast jurma woodis seda lugu."

"Aha, pärast laheties ta siiski oma tegu?"

"Ei jугugi. Ta oli rõõmus pealegi, et jee tale nii hästi torda läks. Sedajugust kihwti ei ole muidugi Ingli s maalt

jaada. Ta on minu kodumaalt pärit ja on veel kardetavam kui Gombi."

"Kui Gombi? Just jelle kihviti peale ma mõtlesingi. Aga ma usun, et minule niisugune ettevõtte väga raske oleks. Täist inimest äratappa ei ole mitte nalja asi, kui see inimene ka waenlane on. — Sam tuleb juba kohwiga. Pane kaartid kõrwale, Saara. Sa oled mulle juba küllalt ettekuulutanud."

Miriam jõi kohwi, naljatas Samiga, kellele ta musta ja walge kunsti järele meeldida püüdis ja laskis ennaft pärast üliõnnelikult neegrift koju jaata.

Tee peal lütlles Sam, nagu kõik neegrid, nii palju kui oskas. Ta teenida edespidi veel rohkem raha, jätan töötegemise koguni maha ja käin ainult nagu mõni juur herra jalutamaks. Ta oskada ka hästi ratsutada, ujuda, rattaga sõita ja jalapalli mängida. Seda kõik olla ta jeltimajas ijandast ära õppinud.

"Aga püüsi laska ja ei oska," ütles Miriam lõppeks. "Sa ei ole wiist ühtegi tuleriista käega katjunud."

"Hohoho," naeris Sam, "ma tahaks näha, kes veel paremini lajeb kui mina; ja tead ju et ma enimalt püüsi jupa juures Bondi uulitsjal teenisin."

"Ega püüsi jupa juures lastmist ei õpetata."

"Mina aga olen õppinud. Mitte üksi lastmist, waid ka tuleriistade parandamist olen ma seal täielikult ära õppinud. Herra Brook rääkis mulle jagedasti, et ta nii osawat lastjat, kui mina, veel ilalgi leidnud pole."

"Ei see wõi õige nimi olla," mõtles Miriam. "Sherlock Holmes oli Darlini nimega püüsi jepast rääkinud ja nüüd nimetas Sam Brooki nimelilt. Ka aadress on tõine."

"Suur tänu saatmise eest, Sam!" ütles Miriam, kui nad tema elukorteris juurde jõudsid.

Miriam läks esite oma korterisje ja sealt peagi Sherlock Holmesi juurde, keda ta telefoni läbi rääkimast leidis.

"Hea küll," kuulis ta teda ütleva, "nüüd ma tean juba ja tulen ise pärast jenna. Muretsege kõik walmis."

Miriam oleks väga heameelega teada tahtnud, kellega jalapolitseinil rääkis: oma iseloomu poolest oli ta väga uudishimulik, aga ta pidi ennaft taltjutama, sest niisuguse juure mehe käest ei tohtinud ta ju midagi küsida, temale wõis ainult kosta.

"Herra Holmes, ma olin Sami wastu küll väga lahke, Sherlock Holmesi päewaraamat.

aga ma ei ole temalt muud midagi teada jaanud kui jeda, et tal raha on ja edespidi veel rohkem saab."

"Wäga hea, see on ka midagi. Aga mis teie arvate, kas teda on raske purju joota?"

"Sami? Ei, ta ei joo jugugi."

"Rahju! Ja oopiumi ka ei juitseta?"

"Seda ma ei tea. Kes oopiumi juitsetab, see jellest kellegile ei räägi."

Peale selle kuulsin ma tema käest weel, et ta wäga hästi püüsi laska oskab. Ta on herra Brooki juures Bondi uulitsjal teeninud ja oskab ka püüsiid parandada."

"Sui, kas ta jeda imeks ei pannud, et teie tema wastu nii jõbralik olite?"

"Wõib olla, ja minule oli see käif jenna ka raske küll. Kui teie mulle mitte nii head maksu jelle eest ei oleks lubanud, poleks ma mitte jeda oma peale wõtnud."

"Teie jaate minult nii palju, et omale kena kaasawara wõite walmistada, kui oma walge armukejese mehele lähete. Peale jelle muretsen ma edespidi, et Sam ja ta ema teid enam tülitada ei tohi."

Teie aga peate tingimata wälja uurima, kas ta mitte Shottimaalt kellegi käest kirju ei saa ja ise jenna ei kirjuta — ta kirjutada ifka oskab ju?"

"Wuidugi, herra! Sam on päris haritud mees."

"Wõi nii! Hea küll, ma ise waatan ka wahel tema järele. Mis ta täna õhtul mõtleb teha?"

"Saara ütles, et nad täna õhtul mõlemad natuke wälja minna, wõib olla tantsupidule Marketi uulitsjale. Sam armastab pidudel käia."

Pallipidu Marketi uulitsjal oli igapäew peetaw tantju õhtu, kuhu palju kahtlasi külalisi kookukogus, kes seal tantsiwad, mängiswad ja jõiwad.

Mõnikord oli nende hulgas ka kõige suuremaid kurjategijaid.

Salapolitseiniku mõte oli jellepärast kas ise jenna minna ehk Harryt jenna jaata.

Miriam sai, nagu täna hommikul, ühe kuldraha ja Sherlock Holmes hakkas fibedasti kõrwal olewas tuas oma riideid wahetama.

Umbes poole tunni pärast tuli ta kui jurnumatja wälja. Mustad wanapoolsed riided, niijamajugune pikk mantel, habemeta puhast nägu, prillid natuke punetawa nina peal ja wana-

moodi juur torukübar peas — kõik oli nii loomulik, et üksigi Sherlock Holmesi äratunda ei olesks võinud.

Kõige pealt läks ta furnumatmiste kontorisse, kes lady Georgi firstu wafjaliste oli saatnud.

Krijuhatajat ennast ei olnud kodus. Tema abiline, üks weike kohnetanud ja pärast telefoni läbi rääkimist Sherlock Holmesiga koguni ehmatanud näoga mehike tuli wastu.

„Mind saadab Sherlock Holmes,“ alustas jalapolitseinik, Tal enesel ei olnud aega tulla. Olge nii lahked ja andke temale neid teateid mis tal tarwis on. Teie teate ju mis juhtus?

„Ja muidugi, ma kuulsin jeda telefoni läbi Sherlock Holmji käest. Surnukeha olla firstust ära kadunud. Ma wõin aga wanduda jelle peale, et teel Lady Doweri lossist kuni raudtee jaamani midagi jellesarnast juhtuda ei wõinud. Ma olin ju ise seal juures.“

„Seda ma tean; wargus wõis ka raudteel jündida. Kes oli raudteel firstu saatjaks?“

„Minu meestest ei olnud ühtegi.“

„Meie kohus oli firstu ainult wagunisse laadida ja jellega oli meie ülesanne täidetud. KIRSTUGA ühes jõitjivad Doweri lossi teenijad.“

Mad jõitjivad jelle rongiga aga mitte jellesjamas wagunis, kus first oli. Kas teie olete jaama ülema käest järele küjida lajknud!

„Mis? Kas teie arwate, et meie jeda lugu igaihele wõime jutustada? Kwi wähegi wõimalik, jis olesks parem, et keegi jellest ei teaks“

„Lady Dower on juure jumma — kaks tuhat rubla — jellele lubanud, kes furnukeha tagasi muretseb. Ma tahtjin aga ainult teada, kas mõni teie meestest firstuga ühes jõitis.“

„Ei, jeda meie harilikult ei tee. Seekord ma kahjatien aga wäga, et meie jeda ei teinud. See juhtumine wõib meie ärile lõpmata kahju tuua. Mõned wõiwad arwata, et meie oleme furnukeha ära müünud.“

Sherlock Holmes jättis kaebawa mehikese ükjinda ja ruttas raudtee jaama. Jaama ülemat ei olnud seal. Lõppeks jai ta oberkonduktoriga kofku, kes eila õöjel teatud rongiga jõitis.

„Ma pean teiega kohe awalikult rääkima,“ ütles Sherlock Holmes ametnikule. „Eila on jelles wagunis, kus furnukirst oli, kurtöö tehtud: first on lahti wõdetud, lord Doweri furnu-

leha wälja wõetud ja selle ajemele graniiti kiwi pandud. Mis teie arwate, kudas see wõimalik oli?"

Salapolitseinik nägi, kudas mees ära kahwatas ja nõuta pead jügas.

"See on — see on peaaegu wõimata. Kui teie aga jeda kinnitate, siis pean ma küll uskuma. Mina wõin teile ainult järgmist seletust anda.

Selles rongis oli ühe mälestuse jamba alus, mis Liverpoolisje läks. Üks kiwi sellest alusest on wistist kuriteo tarwis pruugitud. Siiski ei saa ma sellest, kuda wõis keegi firstu ligi peajeda. First oli ükspäinis tühjas wagunis ja waguni uksest lukus ja kinni plombeeritud. Ehk on wahest firstu sees olemisjurnuleha juba ennemalt ära toimetatud?"

"See on wõimata! Surnuleha oli weel firstus, kui puusärk wagunisse sai pantud. Kui kaua rong sõidab kuni Dowerhalli?"

Kahtkümmed wiis minutit. Surnu wagon oli rongis kõige wiimane. Senna jõudes lastsin ma ta rongist lahti wõtta ja jäi Dowerhallis maha. Waguni wõtme ma andsin Marby kätte ja sõitsin ise edasi.

Marby leidis mitu tundi hiljemini mis fündinud oli. Teie ütlesite praegu, et furnuwagon rongis kõige wiimane oli. Kas ei olnud see wõimalik, et keegi rongi taga otjas puhwerite peal istus?"

"Seda pidada wahel ette tulema. Mina ise küll ei ole weel niijugust hullu julgust näinud? Kui ta keegi puhwerite peal oleks istunud, mis pimedas wäga wõimalik oli, aga kuda wõis ta sealt lukus olewasse wagunisse peajeda?"

"Siis jäeb weel ainuke seletus: kurjategija on enne waguni lükkupanemist ja rongi liikumist jaama peale wagunisse läinud ja sõitis niiwiihi furnuga seltsis.

Oberkonduktor lehitas õlasid:

"See wõib küll ainult nii olla."

"See on nimelt nii olnud," ütles Sherlock Holmes elawalt. "Kas tühi furnuwagon on Dowerhallist juba siia tagasi toodud.

"Ei ole weel. Wagun seisab praegugi Dowerhallis kõrwaliste rööbaste peal; Mõni laubarong kes sealt mööda siia tuleb, see ehk wõtab ühes."

"Alga kiwi," hüüdis salapolitseinik uuesti kahtlaselt, „seletage, kuda niijugune raske kiwi wagunisse sai?"

"Seep see mõistatus ongi. Teie wõiksite wagunit järele

waadata, ehk on ta siis mõned lauad wigastanud. Kui kurjategijal rongis abilisi oli, siis aitasiwad nad kivi kõrwal olewast wagunist kudagi jurnuwagunisje toimetada. Ega see kiviigi raskem ei olnud kui harilik inimene."

"Ei raskem ega kergem. — Noh, ma näen, et teie käest rohkem seletust ei saa. Müüd ei jae muud nõu üle, kui ratsja raudteed mööda kuni Doverhalli jõita.

"Ratja?

"Jah. Zumalaga, herra Oberkonduktor!"

---

6. peatükk.

Laste jutt.

Dunni aja pärast oli Sherlock Holmes omad jurnumatja riided tõiste wastu ümberwahetanud ja ratsjutas raudtee kõrwal olewat jalgrada mööda Doverhalli poole. Muidugi oli ta enesele raudtee walitsuse poolt tarwiliku lubakirja muretšenud.

Teel ei olnud midagi iwäralikku näha. Sellest hoolimata wahtisiwad ta silmad terajelt, igal pool inimesed ja mängisiwad lapsed.

Umbes poole penikoormat siin pool Doverhalli nägi jalapolitseinik, et raudtee rööbaste ligidal liiw laiali aetud wõi tallatud oli.

Siin kohal on jurnukeha wistist wagunist wäljawisatud kuna kurjategija ise ka järele hüppas.

"See on nimelt nii!" pomises jalapolitseinik. "Rong on siin tasajemalt sõitnud, kurjategija on ka oma raske tööga just walmis jaanud, enam ei wõinud ta wiivitada. Weel mõni minut, siis oleks rong seisma jäänud ja ta ettewõtte nurja läinud.

Ta tuli hobuje seljast maha ja hakkas kohta terajemalt järele waatama. Weider on see, et raudtee waht siin weel teed lorda ei ole jeadnud. Kui ta täna siit mööda läks pidi ta ju nägema!

Lähedal mängisiwad paar tütarlast kitsjega, kes jalgu pidi kännu külge oli siotud ja tee ääres rohtu sõi.

Lapsjed tuliwad uudishimulikult lähemale, kui nad linna-
list ratsjanikku nägiwad.

"Kas teie amnugi juba siin olete, lapsed?" küsis Sherlock Holmes, nendele weikseid hõbe raha tükkese jagades, et enese vastu usaldust võtta.

"Juba vara hommikust jaadid! Meil oli lõuneseööbõk ühes ja meie sõime siin," oli vastus.

"Või nii?" Siis olete ka neid kahte meest näinud, kes siin raudtee peal midagi tegivad?"

"Ei, päeval meie ei ole kedagi näinud, aga täna hommikul õige vara, kui meie oma kütsega tulime, siis oli siin küll üks mees, tal oli kätse ühes, jellega läks ta siit metsja."

Lapsed näitajivad weikse metsjajalga poole, ja jalapolitseinik nägi nüüd ka selgesti kätse ratta jälgi.

Ta läks pillamisi neid mööda edasi. Ta jüda pekkis sees kõvasti. See juhtumine humitas teda jälle nii nagu harvasti mõni kriminal lugu.

Et lapsed ka alati temaga ühes tulivad, siis küsis ta edasi:

"Kuda see mees wälja nägi?"

"Ta ei olnud enam noor ja oli juure habemega."

"Või nii! Aga misjufused riided tal seljas oliwad?" Seda ei teadnud kumbgi. Riided pidivad seega harilikud, mitte filma torkawad olema. Wanem tütarlaps rääkis edasi:

"See mees lontas. Ta oli nii naljakas, et ma naerma hakkasin, kui teda kätse nägin metsja minewat."

"Nii jah, lapsed on ju päris spionid," mõtles Sherlock Holmes. "Kurjategia on wistist oma jala wagunist hüpades ära nikastanud wõi muudu kudagi wigastanud. Kui rüüd teada jaaks kuhu poole ta läks."

Jäljed kadusiwad metsja ära. Ei jäenud muud nõu üle kui jälle hobuse selga istuda ja killa poole ratsutada, mille kiriku torni ots metsja tagast paistis.

Weike tüdrukene waatas nii terajelt ta otja, et ta wiimaks pool nalja pärast küsis:

"Kas tahad ka ühes ratsutada? Kas tahad hobuse selga?"

"Tahan küll!"

Peagi ronis weike laps ka jalapolitseiniku ette jädulasse ja sõit läks edasi.

"Teie otsite jeda kätse meest?" küsis laps. "Küll küjime külast järele."

"Ei, kui see mees see on, keda ma arwan, siis ta oma kätse küll sinna ei läinud, kus inimesed on."

"Ah, ta on siis midagi warastanud?"

"Jah, jee keda mina otjin on küll midagi warastanud ja jeda wiis ta nüüd oma käruga ära."

"Kas teate, siis ta läks risti läbi metsa tõisele poole kus ta külasse puutumata linna tee peale peajis."

"Kas seal on päris maantee?"

"Jah, kaunis juur tee. Senna peate jõitma, herra. Waadake, jõitke nendest pikaišt haawa puudešt mööda, siis jõuame peagi tee peale, seal wõite siis ka wana Tapsi küsida, kas ta mitte jeda meest näinud ei ole."

Sherlock Holmes rõemustas väga lapse elawa jutu üle, kes tale juureks abiks oli.

"Kes jee wana Taps on?"

"Ah, üks waene lollikene. Ta istub päewad otša tee ääres ja laulab. Mõnikord annawad inimesed temale ka paar pennid, muidu elab ta waestemajas. Waatke, seal ta kiirutabgi metsa ääres."

Pigemale jõudes nägiwad nad hallipeaga wanameest tee ääres mütti käes hoides istuma ja laulma.

Salapolitseinik mõtles, et jellelt waejefejelt küll midagi teada ei jää, aga ta effis. Kui weike tüdrukukene sadulast lauljat ninepidi hüidis, tõstis jee pea üles ja ütles:

"Tere hommikust, Anni! Kuda ja täna nagu mõni losši daame ratša jõidad?"

"Meie otjime kedagi, Taps. Kas ja ei ole siit ühte meest käruga näinud mööda minema." See mees lonkas.

"Miks ma ei näinud? Ta andis mulle weel kuus pennid, et ma niihästi temale teed juhatajin."

"Misjugušt teed, Taps?"

"Seda teed, mis linna wiib. See mees oli väga wäsinud. Ma ütlesin, et ta enne kahte tundi oma käruga linna ei jõua. Ta oleks wõinud puhata natuke, aga jeda ta ei teinud. Ma arwan, nüüd on ta juba ammuugi linnas."

Seda oli küllalt. Sherlock Holmes teadis nüüd, et otjitatw mees juba warjul oli. Kes wõis teda nüüd enam määratu juurešt Londoništ leida?

Weike Anni sai ka omale kuus pennid!*) ja läks oma fitse juurde tagasi. Salapolitseinik ratsutas aga nii ruttu kui wõis linna.

*) Umbes 20 kopikat.

„Siin on mõned kirjad Shottimaalt,“ teatas Harry oma meistrile, kui see jälle ennaft pärast paaritunnilist puhkeaga väljaminekule walmistas.

„Ah ja, kas ja Marketi uulitsajä pidu õhtul olid? Kuda ja nii ruttu jälle siia tagasi jaid?“

„Sellepärast, et Sami seal ei olnud. Ma wõtsin weel kord Miriami omale abits. See oskas nii toimetada, et wana Saara tema juurde tuli ja nii jaine ikka teada, et Sam mõnikord Shottimaalt kirju saab.

„Ma usun, et teie nüüd omaist eesmärgist enam kaugel ei ole, herra Holmes.“

„Oh, weel wäga kaugel. Praegu on lord Georgi furnukeha kättesaamine palju tähtsam kui kirjategija karistamine.“

„Et Sam mitte ise furnukeha ära ei warastanud, see on mul juba teada.“

Temal peab abilisi olema, ehk õigemini ütelda, Mac Leanil, kui tema see kirjategija on, peab peale Sami weel kõisi palgalisi olema. Kus see must jaadan praegu on?

„Teda ei ole kuszgilt leida. Wõib olla, et ta kuhugile ärajõita mõtleb.“

„Hüwa, siis on mul tarwis waksjali jõita ja teda ehk wanamoori oma wõrku püüda. Kas sul on pikema reiju tarwis kõik walnis jeatud, Harry? Kas sõjariistad ka korras?“

„Kõik on walnis ja sõjariistad on seal tooli peal mantli all. Millal läheb rong, meister?“

„Kella üheteistkümnne ajal. Meil on weel aega. Sa mine waksjali ja oota mind seal ootesaalis. Kui ma ei peaks tulema, siis tule wälja ja käi waksjali ees edasi ja tagasi, kuni ja weikest poisikest ealiski kästjalga silmad, keda ma ehk sinu juurde jaadan. Tähendatud ekspresssi pois ei tohi mingil tingimisel ootesaali minna, et ta mitte tähelepanemist meie peale ei tõmbaks. Keegi terwes Londonis ei tohi seda teada, et meie Baitrey tuletorni poole tahame jõita.“

„Kust teie aga teate, herra Holmes, et see weider mehite, Mac Lean, juist jelles tuletornis elab?“

„Sel põhjusel, et see ainuke tuletorn on, mida froomu enam ei tarwita. Seda teatust olen ma jädama walitjuse käest jaanud. Tuletornid ei kaswa ju jeente kombel ja need mõningad mis Inglismaal on, peawad ometi walitjusele teadawad olema. — Ei ole Percy Mac Lean mitte enam seal, kuhu meie praegu jõita tahame, siis on ta häiju jaanud ja

pögenema pistnud. Ma ujun aga et meie teda ta warjupai-
gast illesleiaime ja tunnistusele junnime."

"See kuni sinna on pikk, herra Holmes. Kui teie ar-
wate, et lord Georgi surmukeha nimetatud tule torni on wii-
dud, siis ei wõi waras wiist wäga palju ees ollagi. Umbes
kümme tundi."

"Kas jeda küllalt ei ole? Ta on ifka enne meid seal
ja wõib teha mis tahab. Meie sõidame siit Aberdjini ja sealt
laewaga Mainlandi saarele Lerwicki linna. Sealt ei ole Bait-
rey tule torn enam kaugel, umbes paari tunni tee. — Muidugi
mõista jõuab waras oma saagiga enne meid sinna, jelle wastu
ei wõi meie praegu midagi parata. Kõige parem oleks jee,
kui Mac Lean jellest midagi ei teaks, et meie tema kannul
oleme."

Sherlock Holmes ei olnud neid sõnu weel lõpetanud,
kui ta telefoni kell helijema hakkas.

Wana Marby rääkis aparadi läbi :

"Siin on Dowerhalli loss. Kas herra Sherlock Holmes
kodus on?"

"Olen telefoni juures. Mis on, Marby?"

"Lady lasseb teid wäga paluda oma sõiduga natukene
oodata, kuni ta teiega rääkinud on. Ta jai täna jälle uue
kirja."

"Kõng läheb täna õhtul Aberduni, Marby. Kui ma
hiljaks jäen, siis kaotan ma 12 tundi. Ütelge jeda ladyle."

"Wylady on automobiliga teie juurde'ara sõitnud. Dotage
omas korteris. Ühe tunni aja pärast on ta nimelt seal."

"Terwe tund aega!" pomises jalapolitseinik aparadi
juurest ära minnes. "See on ju terwe igawus kui inimesel
niisugune rutt taga on nagu meil. Ma wõin jelle peale
fihla wedada, et jee takistus meile õnnetusjeks on. Mis jest
nüüd parem kasu wõi kahju on, et lady weel ühe kirja jai?"

"Kuule, Harry, et meie mitte mõlemad siin asjata aega
ei wiidaks, mine õige weel kord neegri juurde ja pane tähele,
mis ta teeb. Ma andsin küll wäikse Tommille ka käsku teda
walwata, aga mine tea, kas jee nii teeb kui tarwis on. Umbes
tunni aja pärast tule tagasi ja teata, mis ja oled näinud,
jenni kaua jõuab ehk lady ka jia."

Harry ruttas wälja kuna jalapolitseinik kamina juurde
piipu suitsetama istus.

Pool tundi wõis ta istunud olla kui keegi kiiresti treppi mööda üles jooksis ja kõigest jõuist ukse pihta koputas. Kui Holmes ukse lahti tegi, astus väike ekspresssi poisike sisse.

„Herra Holmes, ruttu, tulge ruttu, Taxon —“

Pool hingetult wahtis ta enese ette ja ei jaanud sõna juust.

Salapolitseinik oli filmapill püsti ja raputas poisji.

„Käägi kohe, kus on Harry?“

„Nad wiisivad ta majasse. — Neeger ja wanamoor. Nad jaiwad aru, et nende järele wahitakse —“

„Tule ühes!“ hüüdis Sherlock Holmes.

Nii ruttu kui wõisivad, jooksiwad mõlemad trepist alla ja leidsiwad uulitsal peagi woorimehe.

„Üks shilling (48 kop.) jootraha, woorimees, kui ruttu sõidad!“

Kümne minuti pärast pidas sõiduriist Saara forteri ees. Kõik oli wagane, üks lufus ja akante eesriided maha lastud. Näitas nagu ei oleks kedagi kodus. Kuid jalapolitseinik ei lastnud ennast effitada.

Ta koputas esite ja kui see ei aitanud, wõttis ta omad wargariistad wälja ja tegi ukse lahti.

Maja sees oli kõik wagane.

„Olge ettewaatlik, herra Holmes!“ hüüdis poisike. „Nad püüawad teid ka kawalusega wõrku meelitada.“

„Küllap näeme,“ pomises Holmes. „Jookse kuni uulitsa nurgani ja kutsu politseinikud jüa. Nurga juures on neid kaks tükki: üks pahemat, teine paremat kätt. Ütle nendele, et nad wiilega tõija ka weel kutsuwad. Kui maja üks wäljast jälle lufus peaks olema, siis murdku lull eest ära.“

Nende sõnadega ruttas ta juba sijemistesse tubadesse, kust ta Harryt lootis leida. Aga ta ei leidnud kedagi, ei Harryt, ei Sami ega Saarat.

Treppi mööda keldrisse ei olnud ka keegi läinud, sest et trepi astmete peal paks tolmu kord oli; niisama oli puutumata tolmu kord nende astmete peal, mis pööningule wiisivad. Kõik jeda oli jalapolitseinik hoolega tähele pannud.

„Ta peab nimelt kuskil jüin majas olema,“ pomises Holmes. „Kui nad teda jüit wälja oleks wiinud, siis oleksiwad nad uulitsal tähelepanemist oma peale juhtinud; ma kardan et need mustad jaadanad seekord temaga nalja ei tee; see oleks aga runialus, nad peaksiwad ju teadma, et ma oma abilist hädasse ei jäta.“

Iga kapi ja kasti tegi ta lahti, kuna ta ise seal juures ärewuse pärast wärises. Ta armastas oma abiliist kui poega ja igakord kui ta teda hädaohus teadis olewat, oli ta jada korda enam ärritud kui iialgi enese hädaohu pärast.

Lõpeks, ilma et midagi iseäralikku filma oleks puutunud, tahtis ta majast wälja minna, kui korraga Miriam läwe peale ilmus.

Kui ta Sherlock Holmesi nägi, kahwatas ta ära ja püidis tagasi minna. Teda nähes käis kui wälgu löök salapolitseiniku peast möte läbi:

Miriam on Sami hoiatanud.

Wiibimata haaras ta neegri neiu käest kiini ja tõmbas teda enese järel tuppa.

„Wilets äraandja!“ hüidis Holmes. „Kas ma sulle jelle eest maksin, et sa minu wastu töötaksid? Tunnista filmapilt kõik üles, wõi muudu sured siinjasamas.“

Nende sõnadega tõmbas ta taskust rewolwri ja hoidis wäriseva neegrineiu näo ees.

Ühtlasi kuuldujwad wäljast lähenewat politseinikkude jammud ja Sherlock Holmes karjus:

„Sa oled nüüd wangis, walelik äraandja. Wäljast tulewad politseinikud, kes sind tingimata wangi wiivad, kui sa mitte ei tunnista — üttele kohe, kus on Harry Taxon!“

„Armu! Armu, herra Holmes!“ palus Miriam. „Ma ei tea mitte, kus ta on! Ma ise tulin siia, et teada saada, kuida lood seisawad —“

„Sa oled neid hoiatanud! Sa andsid nendele teada, et mina nende jälgil olen.“

„Ma — ma ei tahtnud midagi rääkida, aga Saara — see on päris nõid! Ta tuli pärast lõunat minu poole ja ütles mulle kohe esimese sõnaga, et mina neid ülesannud olla.“

„Ja siis rääkisid ja —“

Rewolwveri külm raua ots ulatas kuni Miriami otjaesise külge. Summawärin käis neegrineiuist läbi. Ta langes Holmesi ette põlwili ja karjus juure healega:

„Mitte jurra! Ma ei taha mitte jurra! Ma ei tahtnud mitte paha teha, herra Holmes. Ma ise wihtan Sami ja tahan teda ülesanda, aga Saara! — Oh, ta oleks mind sealsamas ära tapnud, kui ma temale mitte tõtt poleks rääkinud —“

„Ahah, kas sa nüüd hakkad jelgemini kõnelema? Sinu wastupanemine on asjata — siinjasamas on ju ots, kui sa mulle

waletad wõi midagi jälgad. Kus nad nüüd on? Kus on Saara ja ta wiks poeg?"

"Ma mõtlen, nad on ärapõgenenud, raudteel. Kust ma jeda tean? Kui ma Saarale ütlesin, Sherlock Holmes teab, et sinu poeg lordi tapja on, siis lükkas ta mind kui kihwtist madu eemale ja tormas ise uksest wälja.

Holmes pidi peaaegu nutma hakkama.

Kõik ta waew oli wistist asjata. — Kui Sam hädaohtu teadis, siis teatas ta jellest ka Mac Leanile ja siis oli lootus kadunud, weel lord nende jälgile saada.

Wäljast tuliwad kolm politseiniiku Tommi jaadetusel sisse.

"Mis on juhtunud, herra Holmes?" küsijiwad nad. Mis teie jelle mustaga tahate teha?"

"Siduge teda kinni!" hüüdis jalapolitseinik külma higi otja eest pühkides.

Miriam hakkas kõigeist jõuust kizendama ja käte ja jalga-dega wehkema, nii et politseinikudel sidumiseega tükk tööd oli. Kui ta lõpeks nägi, et see kõik midagi ei aitanud, lastis ta ennast uuesti Holmesi ette põlwili.

"Lubage mind lahti lasta, siis ma juhatan teile kus nende peidupaik, kust teie wõib olla mõlemaid kätte saate."

Põlastades waatas Sherlock Holmes neegri neiu musta-kas halli nägu.

"Wilets loom!" ütles ta. "Mis sest kasu on, ja tuled jälle uue walega ette. Kas ja arwad, et ma sinu sõnu ujun? Kui ja aga tõesti õigust räägiksid, siis luban sind muidugi priiks lasta."

"Küll teie näete, et ma ei waleta. Minge alla, keldrisse — Holmesi pahane naer kõlas ta sõnade waele.

"Keldrisse? Sa peatsid paremine waletama, tüdruk! Keldri trepi astmete peal on pakis liigutamata tolmurõõp."

"Ah, herra Holmes, teie ei tunne mitte Saara wigurid. Mina ütlen teile et nad keldris on, wõi wähemalt läbi keldri on nad ära põgenenud. Kui herra Taxoni siin ei ole, siis wiisijiwad nad teda keldrisse. Ma tean et jelle maja all on õõnes kääk mis kuni ühe hiinlase korterini ulatab, kes Samile juur sõber on."

Nüüd hakkas Sherlock Holmes uskuma.

Ta teadis wäga hästi, misjuguksi kunstlikka maa-alusid teesid hiinlased armastawad. Ka politseile oli teada, et juurenjagu oopiumi juitsetamise kohte ja muud keelatud warjupaikad Londonis maa alla ärapeidetud on, kus nende ülesleidmine

mitte nalja asi ei ole. — Kui Miriam tõtt rääkis, siis oli tarwis kohe järele waadata — iga minut wõis Harry elu maista.

„Edasi!“ komandas ta, „kellel on laternad ühes?“ Nende sõnadega wõttis ta oma elektri tasku laterna wälja ja läks keldrisse. Tommy, kellel laternat ei olnud, wõttis köögist küünla ja läks ka teistele keldrisse järele.

Miriamil oli õigus. Drepi alumiste astmete peal olivad jäljed selgesti tiunda kuna ülemiste astmete peale kunstlikult tolmul oli raputatud.

Keldri sees olivad paar waheseina, mille lukus ukjed eest ära pidi lõhkuma enne kui keldri wiimane ots kätte jõudis. Siin ei olnud enam ei akent ega ust näha. Natuke aega seisiwad mehed nõuuta paizal. Warsti hakkas aga Sherlock Holmes keldri pöranda tagumise seina ääres läbi otsima, kuni ta wiimaks weikse ukse leidis mis weel jüganamale uude keldrisse wiis.

„Bagana pihta!“ hüüdis ta, „meie wõime nii wiisi kuni Themise jõe alla jõuda.“

Leitud üks kangutadi lahti, mille alt mustaw hauk nähtawale tuli. Ühtlasi kuuldus alt jüganusest nagu tasane hoigamine.

„Harry!“ hüüdis Sherlock Holmes wärisewa healega. „Harry, kas sina oled seal?“

Wastust ei tulnud, ainult hoigamine kestis edasi.

Sherlock Holmes tahtis juba alla hüppata, kui üks politseinik keda tagasi hoidis.

„Pidage, pidage, herra Holmes, meie ei tea ju weel, mis seal all on. Tule juia Tommy, kas sul julgust on?“

„Julgust?“ hüüdis weike ekspresji pois. „Kui seal all wanapagan ise on, siis tahaksin ma teda heameelega näha — ütelge ruttu, mis ma pean tegema.“

„Tule sina, wa kiitleja. Ma jeon nõõri sinu ümber ja lasen sind niiviisi alla. Wõta latern ühes ja waata järele, kes seal nii koledasti hoigab.“

Tommy tegi kuda kasti ja sai alla lastud. Peagi kõlas ta hele heal alt üles:

„All right, mu herrad! Laske lahti, et ma edasi wõiksin minna. Huu! Bagana pihta, jeda ma ei oleks oodanud!“

„Mis seal on?“ hüüdis Sherlock Holmes. „Mis sa näed.“

„Saadanat ennast küll ei ole, herra Holmes, aga see on wistist ta wanaema. Harry Taxonit siin ka ei ole, kes siin hoigab on neegri wanamoor Saara.“

Sherlock Holmes oli esite kui uimane nii ootamata oli jee teatus. Warsti aga rääkis ta külmia rahuga:

„Hüwa, Tommy.“ Dola natuke, muretseme jellele mustale wanamoorile natuke paremat ajet.“

Nende sõnadega hüppas ta ka alla jügaruusesse ja läks küirakile kuni maas pifali olewa Saara juurde, kes pealt näha minestuses oli. Sherlock Holmes hüüdis walju healega.

Hei Saara tõuske üles! Siin on kõik head sõbrad! Wanamoor tegi filmad natuke lahti aga ei tunnud kedagi ära.

„Kus on Sam?“ küsis jalapolitseinik lootes et armja poja nimi ehk ennemini elu toob ja tõesti Saara kostis peagi:

„Sam, Sam, ja ei pea enam ootama! — Mine kohe, põgene nii ruttu kui wõid! Nad on jul kannud!“

„Aha, tal on palawik,“ pomises jalapolitseinik, aga jellegi pärast peame ta siit üles wiima.“

„Nende sõnadega seadis ta kõie Saara pakju keha ümber ja ülewal olewad politseinikud tõmbasiwad ta juure waewa järele lõpetks üles.“

Kui mõlemad politseinikud ka alla tuliwad läksiwad kõik madalat käiku mööda nii ruttu kui wõimalik edasi kuni nad järsku wastuseiswa kalju seinä juurde jõudsiwad.

„Noh!“ hüüdis Tommy jalaga wastu müüri koputades, „kas see päris müür, wõi ka teatri sein on—“ Ta ei jaanud neid sõnu weel lõpetata kui eesjewisaw sein, nagu hingede peal uks, pikkamisi kõrwale pöördis. Selle läbi sündinud awaujest tormas fange tuule hoog niiske wee lõhnaga meestele wastu.

„Meie peame kuskil Themse ligital olema; ütles Sherlock Holmes, „nüüd on tarwis ettewaatlik olla.“

Tükk maad eespool paistis weike-sinikas walgus. Sherlock Holmes käs kis korräga politseiniku sid jeisima jäeda.

„Waatke, eespool paistew walgus on just niisamajugune kui laternates Marketi uulitsjal tutwa tantsumpidu maja ees. Ma usun, et meie siit otsekohe jenna peajeda wõime. Kui lugu nii on, siis maksab meil ainult jell korräl jenna minna kui meie oma jõuuga pidumaja peremehes arwame üle jaama. Kas igal ühel teitest on laetud rewolwerid käepärast?“

„On küll!“ oli ühine wastus.

„Aga minul ei ole!“ kõlas korräga kaeblik hüie. See oli Tommy, kellel wäga kahju oli, et tal sõariista ei olnud.

„Tule siia!“ ütles Sherlock Holmes. „Sa oled auupalka ära teeninud, mu poeg. Säh, wõta jee rewolwer omale, mul on faks. Ära aga enne lae, kui ma käsin ja kui wõimalik siis

püia nii lasta et ja kedagi meie eneste hulgaft ära ei tapa."

Peagi jõudijwad nad weikese kitsa trepikese juurde, mille kohal jiniise tulega latern rippus.

"Kui wiisakas see hiina pidumaja peremees on", pilkas Sherlock Holmes. "Ta on jelle eest hoolt kandnud, et tema jalalistel külalistel tarwis komistada ei oleks.

Mimetatud trepp wiis ühte ruumikasse keldrisse, mis poolest jaadit heintega ja hõõwli laastudega täidetud oli. Selle järele wõis arwata, et siin mõnikord külalised elasiwad, kellel kas raha ei olnud paremat numbrite enesele wõtta ehk kes isëралikul põhjusel maa all pidiwad kort rit pidama.

Sherlock Holmes wahtis alati ümber ringi, lootes kusgilt poolt wähematgi jälge Harrist leida.

Lõpeks tuli trepp, mis maapealsetesse ruumidesse näitas wiima. Siin kuuldus korraga nagu tajane hoigamine.

"See on Harry!" jõistatas Sherlock Holmes. "Sumala eest, see on tema heal! Waadake ette, kõige wähem kahin wõib meid enne aega ülesanda."

Tajane hoigamine kuuldus paremalt poolt, kust toorest laudadest tehtud uks paistis. Ukse ees rippus weike lukuke.

"Räitage tuld!" käs kis jalapolitseinik. Silmapilk oli latern käepärast ja peagi luff awatud. Uks läks lahti ja walguje kiir kullus wiletjasse putkasje musta, niiskete müüride wahel.

"Meister!" kõlas nõrk, waewalt kuuldaw heal. "Ma tead jin, et teie tulete."

See oli tõesti Harry Tayon, kätest ja jalust finni jeotud, märja kiwist põranda peal pikali maas.

"Mu pojuke, pojuke!" rääkis Sherlock Holmes liigutatult. "Mis nad sinuga on teinud! Kas ja haawatud oled?"

"Ei, neil ei olnud jelleks aega. Nad olid rõemjad, et et mind aga finni jaiwad jiduda. Tehke mu paelad lahti, jits wõin teile pikemalt jutustada."

Kui paelad katki oliwad lõigatud, püidis Harry üles tõusta, mis aga efitte mitte korda ei läinud.

"Üks mees jäegu jia tema juurde. Sellest on küllalt, kui ma tõise mehega ja Tommiga edasi lähen. Dota mind jin, Harry. Ma tulen warsti tagasi —"

"Ei ole tarwis edasi minna, herra Holmes. Sam ei ole enam jin. Ta sõitis kella üheksa ajal lääne poole, et homme hommikuks Dubliini jõuda."

"Dubliini? Mis tal Zirimaalt tarwis otjida on? Ma mötlen tema „leivaandja“ on Shotlandi jaarte peal?"

"Päris õnn, herra Holmes, et meie täna mitte jenna ei jõitnud. Selle pika reiji oletjime asjata teinud. Neegri raibe mötles, et ma siia putkasje igaweste jäen ja rääkis minu enese juures wana Saarale, ta olla jelle üle wäga rõemus, et teie, herra Holmes, natukejeks ajaks Shotlandi jaartele eest ära jõidate. Temale olla ta „herra“ telegrafeerinud ja kutsuda teda Dubliini."

"Tuhat ja tuline! Wot see on õnn! Sam on siis Dubliini jõitnud?"

"Muidugi. Ta ütles, et jelleks ajaks pidada warandus ta jenna jõuda. Waranduse all mötles ta tingimata furnukeha. Saara lijas weel omalt poolt juurde, et „herra“ pidada jurnud mehe eest rohkem maksma, sest et Bribri mitte odaw ei olla."

"Mis? Bribri ütles ta? Kas ja jeda nime selgesti kuulsid?"

"Üsna selgesti. Ma mötlesin, et see mõni tühi neegri jõna on. Kas tal siis weel mõni muu tähendus on?"

Sherlock Holmes pani käe oma abilise õla peale ja jeletas:

"Siguje pärast on jelle mehe nimi lihtsalt „Brie“. Kel-mide hulgas kutsutakse teda aga Bribri'ks. Nimetud mees on üks kõige kurjematest Londoni kõriõilajatest. Müüd mul tuleh meelde, et ta just niisugust habet kannab, nagu lapsed täna hommikul kirjeldasiwad. Meie oleme jega õigel teel."

Harry oli senikaua nii kaugele toibunud, et ta juba ise käia wõjs. Terwe jeltskond pööras endist teed mööda tagasi. Dopiumi pörgu Marketi uulitsjal jäeti puutumata.

"Sellega saame meie homme ilma teieta walmis, herra Holmes," ütles üks linnawahtiteest. "See on ta juba hea, et meie täna nende peja ülesleidnud oleme."

Tee peal rääkis Harry, mis temaga juhtunud oli.

"Kõik jündis ime ruttu," jutustas ta. "Miriam oli wana kawalale Saarale kõik ära jeletanud, mis meie teatjime ja kui nad mind oma maja ligidal nägiwad, jaiwad nad aru, et meie nendel warsti kaunul oleme. Uulitsjal ei olnud jee-kord ühtegi muud inimest seepärast tormasiwad nad kui hullud häkitselt mu kallale ja wedasiwad mind majasse, enne kui ma isegi jellest aru jain. Tommy jai ennast müri nurga taha ärapeita, teda nad ei pannud tähele. Noh, majas olid mul üks kaks kolm käd ja jalad kinni seotud ja siis läks jõit alla

keldrisse. Wanamoor pühkis kõõgi lõõtsaga ülemiste trepi astmete pealt tolmü, kuna Sam mind pead pidi ikka alla poole waotas — wahel mõtlejin ma, et meie warsti päris põrgu jõuame. Umbes poole tee peal nikastas jala ära ja ei wõinud enam edasi minna, sellegipärast hoolimata sundis ta Sami edasi minema ja mind kui kera järelewedama. Mõne aja pärast wilistas Sam sõrmede läbi, mille järele temale finise laterna poolt abilised tuliwad, kes mind wiimaks putkasse luku taha paniwad, et ma seal täiesti „ärakuiwaks," nagu nad ise äraminnes naerfiwad."

„Waene mehike!" ütles Sherlock Holmes.

„Oh, ega jee nii hirmus ei olegi. Mul oli kindel lootus jelle peale, et teie mind õigel ajal peastate."

„Noh, iga kord ei lähe lootused mitte täide. Soo nüüd oleme siin kohal, kust meie Saarat leidsume."

Kõik ronisiwad üksteise järele ülemasste keldrisse ja nägivad et neegri wanamoori seal enam ei olnud.

„Ära neetud!" hüidis linnawaht, „ma ise panin wanamoori siia maha, kes nii nõrk ja haiglane oli, kui wõi piima jisse kukkunud kärbes ja nüüd on ta ära läinud."

„See ei tähenda head;" kostis Sherlock Holmes. „Küllap ta meile weel mõnda wigurit teeb."

Wiimaks jõudsiwad kõik trepi juurde, mis elu korterisse wiis ja jalapolitseinik tahtis juba kõige esite üles minna, kui keegi teda kuue hõlmapidi tagasi tõmbas. Kohe jelle järele kõlas püssipauk ja kuul lendas Sherlock Holmesi kõrwale seina jisse.

„Ma nägin rewolvri otja!" hüidis Tommy, kes parajal ajal jalapolitseinikku peastis. Sealts ukse tagast tuleb suits. Wanamoor peab seal olema.

Kõik tormasiwad tähendatud ukse taha aga ei leidnud sealts kedagi. Saaral pidi oma kodumaa sõjakawalus ja cwarus olema, kui ta nii ruttu wõis ärapõgeneda.

Kaugele ei jaanud ta siiski minna. Linnawaht, kes Miriami juurde enne maha jäi, tuli paugu peale Saarale wastu ja wõttis ta finni.

„Wilets jaadan!" hüidis jalapolitseinik wihajelt. „Oh, maha lasta tahtsid ja mind? Nüüd on ta aeg sind taltfaks teha. Kende sõnadega sidus ta ise Saara käed selja peale finni,

jellest hoolimata, et neegri wanamoor kõigest jõuust kirjendas ja jalgadega wehkles.

„Teil ei ole ihtegi õigust mind siduda,“ karjus ta. „See on minu maja. Mina ei ole midagi kurja teinud.“

„Küll me näeme,“ kostis jalapolitseinik. Müid ei aita muud midagi, auuväärt wanaema, kui minge aga politseisse. Sa sina, Miriam, ei ole paremat ärateeninud, aga et ja wähe-malt keldri kohta õigust oled rääkinud, siis wõid prii koju minna.“

Kuna Miriam naljaka hüppamistega uksest wäljapistis wiisivad linnawahid wana Saara politsei wangimajasse.

---

7. p e a t ü k k.

Leppimata waenlane.

Kõhijedes peetiwad laened wastu Poolbegi tuletorni, mis Zirimaa pealinna wälimise jädama ees seisab. Nimetatud tuletornis istutiwad kaks tõjiste nägudega wahti ja waataiwad afnast wälja wahutawa wee fogu peal.

„Ma poleks iialgi uskunud, et weel kord Percy Mac Leani näha jaan,“ ütles üks nendest. „Ragu waim näeb ta wälja.“

„Ega tal õiget aru itka ei olegi,“ kostis tõine. „Kes jeda ennegi on näinud, et inimene mujal ei taha elada, kui tuletornis. Enne elas ta Shetlandi saarel, nüid kuulis ta, et kroomu siin ka wana üleliigje torni ära müüib ja eks ta ostnudgi teda omale. Kuulda on, et ta koguni jia elama ajuda.“

„Mis tal siin wiga on. Küla ei ole tornist kaugel. Leiba ja kala wõib ta jealt jaada nii palju kui tarwis, ega tal roh-tem ka wajagi ei ole.“

„Siu — minu maitse jee ei oleks.“

Mõlemad mehed rääkiwad jellest kentjakaft mehest, jeda lady Dower oma poja mõrtsufaks pidas.

Kellel teraw silm oli, jee wõis Poolbegi tuletornist nende kõnes tähendatud wana tuletorni näha, mis juis tarwitamisel oli, kui nüidset uut jadamat weel ei olnud.

Mac Lean istus jelsamal ajal omas unes kodus, mida ta Dubliini sadama walitjuse käest odawa hinna eest oli ostnud ja wahtis mõttetes mere peale.

"See ei wõi õige olla," pomises Percy, "must wõrukael näeb hirmu pärast igal pool waimusid. Ma olen kindel jelle peale, et päris tõtt keegi ei tea; ainult tema, mu endine kallis tuis, jee ainaab, kust poolt jee hoop temale tuli!"

Weel mõndagi pilkawat sajatust rääkis ta iseenejega oma endise armukese kohta, kui ta korraga üht paati, milles neeger ihe tõise mehega istus tuletorni poole nägi jõudwat.

"Mis need kelmid siit weel tahawad?" ütles ta kulmu kortjutades. "Nad on oma palga jaanud; minul ei ole nendega enam midagi tegemist."

Paat jõudis peagi torni juurde ja warsti tõmmati roostetanud ukse kella.

Pahajelt läks Mac Lean keerdtreppi mööda alla ja tegi torni ukse lahti.

"Mis tarwis on?" küsis ta kurjasti. "Ma ei jalli ehitamiist!" Sam ja Brie astusiwad rahulikult lähemale:

"Laske meid sisse, herra," ütles Sam. "Meil on teile midagi tähtjat teatada."

"Kui teie jälle omaist rumalast jalapolitseinikust hakata jutustama —"

"Ega jee jalapolitseinik nii rumal ei olegi, herra Mac Lean!" hüüdis Bribri. "Parem oleks tõesti, kui teie meie juttu kuulaks. Meie oleme ainult teie pärast weel kord siia tulnud ehk meie ise küll juba nõnda ütelda, kaelaist jaadik wees oleme."

"Ahah! Teie tulite puhta sõpruse ja kalli armastuse pärast minu juurde?" pilkas Percy. "Ma mõtlen kah. Noh, kui teie kord siin olete, tulge siis ja jeletage, mis teil südame peal on."

Kõik kolm läksiwad torni ülemisesse jaosse, kus Sam kõige esite arglikult rääkima hakkas.

"Teie ei tahtnud uskuda, herra, et Sherlock Holmes kõik teab. Noh, nüüd on ta juba siia posle teel ja wõib kas täna õhtul ehk homme hommikul teile küsalijsiks tulla."

"Ma ei lasje teda sisse," ütles Mac Lean uhkelt.

"Teie peate sisse lastma, herra" kostis Brie. "Salapolitseinikul on ju walitjuse poolt alati abi loota. Nii pea kui ta Dubliinis üles annab, mis asjus ta teid jüidistab, siis on tal ka üba siia sissepeasemiseks käes, kui mitte muidu, siis wägiwallaga."

"Mis teie siis tahate minult?"

"Meie tahame teile nõuu anda. Andke meile jee kaup tagasi, mis meie teile võime, siis olete kõigest lahti ja üksigi ei wõi tõendada, et, teie mõrtsukatöö wõi jurnuwarguse juures süüdi olete."

"Teie arwate, et ma jurnukeha teile tagasi annan. Seda ei tee ma ialgi. Terwe elu aeg olen ma oodanud ja peaksin nüüd jeda äraandma, mis mind rõdemustab.

Sam ja Brie waatastiwad iikstõije otja. — See mees oli tõesti arust ära.

"Olge ometi mõistlik," rääkis Brie. Kana teie arwate jurnut oma juures pidada? Ta läheb ju pärast lõhnama."

"Oh ei," ütles Percy naerdes. "Mul on nii ilus puufark ja nii kindel haud, et jeda kartust tarwis ei ole. Mina aga tean küll, mis pärast teie jurnukeha tagasi jaada tahate.

Sam waatas Brie otja ja ütles kogeldades:

"Mis teie mõtlete, herra? Meie tahtsime teid ainult hoiatada."

"Ei!" pörutas Mac Lean. "Teie tahate, et ma teile jurnukeha ärawiimise eest uuesti maksaks ja siis läheljite teie lady Doweri juurde ja müüjrite kallil hinna eest teda uuesti ära."

Brie tegi pahase näo ja läks ukse poole.

"Tule, Sam," ütles ta kui herra niijugust juttu ajab, siis ei maksa teda rohkem tülitada."

"See on ka kõige parem. Rafige aga minema. Teie olete oma palga saanud ja rohkem ei ole mul teiega midagi tegemist."

Mõlemad kelmid läksiwad tornist wälja ja pöörafiwad linna tagasi.

"Küll ta pärast kahetseb," urises Sam. "Homme on tal Sherlock Holmes laela peal, küll jee teda taltjaks teeb."

Dubliinise jõudes laskis Brie oma habeme ära ajada ja püidis ennast iga pidi nii tundmataks teha kui wähegi wõimalik. Sam ei wõinud oma musta wärwi pärast ennast küll palju muuta. Tema pea mõtte oli ennast eeslinnas kuhugi ära peita.

Wäheajal jõudis aurulaem, millega Serlock Holmes ja Taxon jõitfiwad, ka Dubliini.

Salapolitseinil oli eila õhtel lady Doweri jutul olnud. Wiimane näitas Holmesele uut kirja, milles lady tundmata waenlane pillades lord Georgi hana peale kirjaga ühes toodud lillesid palus istutada.

Lady oli muidugi jälle wäga erutatud. Salapolitseinil

trööstis teda nii kui wõis ja ütles, et ta lord Georgi furnu-
teha warsti loodab kätte saada, mille järele õnnetu ema na-
tuke rahulijemaks jäi.

Dubliini jõudes läks Holmes otjekohe politseiwalitjusesse
kuhu ta juba ette oli telegrafeerinud.

Seda wõeti lahkesti wastu.

"Ma arwan, et teie kentsakas mehike leitud on," ütles
politseikomissar. "Sulja aja eest on keegi meie sadama ligi-
dal olewa tühja pruukimata tuletorni ära ojtnud. Ma mõtlen,
et see teie ostitud mees ongi. Ta näikse juur tuletornide
jöber olema."

"Ma arwajin kohe, et ta siin kuskil Trimaal elab," kos-
tis Sherlock Holmes. "Wäga tähtjas oleks aga jeda teada,
kas tal ühe neegriga midagi tegemist on, kes ta hiljuti; wõib
olla alles eila, siin on tulnud."

"Ei, jeda ma ei tea teile mitte ütelda, Herra Holmes."

"Nii pea kui ma teilt telegrammi sain, lasksin ma pi-
kafilмага läbi wana torni uuest tuletornist walwata aga tä-
najest lõunest jaadid ei ole kedagi jenna jõitnud."

"Hüwa, praegu on juba pime. Ma mõtlen, et parem
on homme hommikul temale wõersiks minna. Tänase öö pean
teda aga siiski filmas pidama. Kas ma ei wõiks jelle tarwis
uude tuletorni jõita, et sealt pikafilмага teda walwata?"

"Miks ei, ma muretsen teile heameelega sadama walit-
sufe poolt tarwiliku lubakirja."

Paari tunni pärast oli Sherlock Holmes juba uues tu-
letornis ja wahtis pikafilma läbi mere poole.

Harry Daxon jäi linna. Tal oliwad ka omad plaanid.

Kole öö

Taewas oli pakju pilwedega kaetud, mis mõnikord tuulel korda läks natuke lahutada, kust siis kuu oma walgust liihifest aega näidata wõis.

Wana tule tornis põlesiwad tuled niijama nagu uuesgi, nagu oleks ta jälle omas ametis. Pikafilma läbi oli selgesti näha, kuda keegi tulega torni treppisid mööda üles ja alla käis. Praegu läks jälle keegi piklamööda üles ja alla poole, kuni ta wiimaks kuhugi ära kadus.

„Ahah, ta läks keldrisse,“ iimises Sherlock Holmes.

„Seda ma arwasin. Surnukeha ei wõi tal mujal olla kui keldris. — —“

Percy Mac Lean seisis tõesti keldris lord Georgi jurnukeha juures, mis pakju kivist kasti sisse oli pandud. Kastile käis weel kaas peale, mida Mac Lean oma hiigla jõuuga praegu kõrwale oli lükanud.

Surnu ilus nägu näitas nagu magama; ta ei olnud halba lõhna jugugi tunda.

Percy nikutas peaga ja pomises ijeeneje ette:

„Ma ju teadsin seda! Minu abinõuude waral wõib surnukeha aasta otja muutmata alles seista. Ma wõin nüüd iga tahes, kui aga soowin, Mary nägu näha.“

Tal oli õigus. Surnud noormees oli punkti pealt lady Doweri nägu. Percy langes kivist kasti ette põlvili ja waltis ikkifilmi jurnu peale. Kui kaua ta niiwiiji põlwtas, ei teadnud ta isegi. Häkitselt tõusis ta püsti, jest läbi laenete müra kuuldus nagu aerude löömist. Kas tõesti jelle halwa ilmaga keegi siia julges sõita?“

Mac Lean jättis lambi alla ja läks pimedas treppi mööda üles. Kartust ta ei tunnud; mis see temale korda läks, et ta ümberwaadates nägi nagu oleks jurnu naeratanud.

Wälimise ukse sees oli ümmargune waate-hauk. Selle

läbi waadates ei näinud ta kedagi. Ta tahtis juba jälle keldrisse tagasi minna, kui paadi tarwis seatud posti külge kõvasti põrutadi.

Percy awas wiibimata ukse ja waatas wälja. — See oli weike lootsik, mida laened wastu posti wiskasiwad; lootsikust astus Sam wälja.

„Neetud neeger!“ hüidis Mac Lean, „mis ja siit weel otfsid? Kas ma julle ei ütelnud, et ma niisuguse ahwi näoga midagi tegemist ei taha teha.“

Sam oli näost päris hall. Mac Leani nähes lastis ta ennaft paludes jelle ette põlwili.

„Peastke mind, herra! Mind otfitakse taga! Dubliini politsei otfsib täna peale lõunest jaadil ühte wõerast neegrit. Sherlock Holmes teab, et ma siin olen ja wõib igal minutil tulla.“

„Ja sina, rumalpea, arwad, et ja minu juures rohkem warjul oled kui mujal? Minu juurest otfitakse sind ju kõige pealt. Mine oma teed ehk wiska ennaft meresse; mina ei taha sinust midagi teada.“

Percy tahtis ust finni panna, aga neeger ei lastnud. Ta haaras Mac Leani riietest finni ja roomas põlwede peal tuletorni sisse. Wiimaks raputas Percy teda enejest ära, aga ei ajanud teda mitte wälja.

„Noh, jae pealegi siia,“ ütles ta ust finni pannes. „Kasi ülemise korra peale torni ja wahi hoolega järele, et siia kedagi palumata wõerast ei tuleks. Kui ja mõnda paati siia näed sõudma, siis hüia mind kobe, küll ma teda kuulidega nii terwitan, et tal hinu ära läheb mind edespidi effitada.“

Sam hüppas treppi mööda üles rõemu pärast warijedes, et siia jäeda lubati.

Ei neeger ega ta kuri peremees ei aimanud, et Sherlock Holmes jeda terwet lugu oma pikajilma läbi tõijest tuletornist nägi. Holmes teadis niid jelgesti, et neeger ka tuletornis oli. Rohkem ei olnud tal tarwisgi. Pea asi oli, kudagi moodi nägemata nende juure torni peaseda. Praegusel kuuwalgel ööl oli see aga peaaegu wõimata. Täna oli aga siiski jeda tingimata tarwis teha.

Ta läks wiibimata merewäe admiralil juurde ja palus wäga tarwilise põhjuse pärast kofku jaada. Admiral ei maganud weel ja wõttis teda, kui ta nimekaarti oli näinud, oma jutule.

„Auustatud admiralil herra,“ alustas Sherlock Holmes,

„ma tulen wäga tungiwa ehk küll ijeäraliku palwega teie ette. Kui teie aga mu jeketust olete üle kuulanud, loodan ma, et teie mu palwet mitte tagasi ei liikka. Ma palun omale tänasels böks ühte weealust paati ühes kabe mehega — kõige weiksemat paati, mis teil aga on.“

Selle järele jeketas Sherlock Holmes lühidalt, mis tarwis temale tähendatud paati waja on.

Admiral ei olnud ka mitte kade inimene ja kui ta weel kuulis, et terve lugu Dowerite perekonnasje puutub, kes juurest joost ja wäga lugupeetud oli, siis andis ta ilma takistamata kirjaliku käsu wiibimata käskkirja ettenäitajale weikest elektri jõuulist weealust paati tarwitamiseks anda.

Sherlock Holmesil oliwad sõjariistad ühes. Oma plaani kordasaatmiseks ei olnud tal ka muud midagi enam tarwis, jeda wähem et temaga paatis üks ohwitser ja üks madrus ühes sõitsiwad.

Esimest korda omas elus astus ta weealusesje paati. Mõnel teisel korral oleks jee teda wäga huiwitanud. Täna aga ei olnud tal muud mõtet ega joowi, kui wõimalikult ruttu mõlemaid kurjategijaid tuletornis tabada.

„Kuhu meie sõidame?“ küsis ohwitser, kes paati juhtis.

„Ei mitte kaugemale, kui sealse wana tuletorni juurde.“

Maeruwäärt lühike sõit, eks ole tõsi? Pea asi on jee, et meie nägemata jenna peaseme ja jeda ei jaa meie muidu teha kui wee all. Kui teie minule peale jelle tornis tahate Mac Leani ja ta musta abilise kinniwõtmise juures abiks olla, siis olekjin teile wäga tänulik.

Noor ohwitser oli wäga rõõmus, et ta kuulsa jalapolitseiniku tegewusest osa jaab wõtta ja andis ärajõitumiseks käsku.

Pikkamisi wajus kitjas torpeedu jarnane sõiduriist weepinna alla ja hakkas tähendatud tuletorni poole jõudma. Sõit kestis ainult mõne minuti ja ei annud enesest wee peal midagi märku.

„Kui teie wõite,“ ütles Sherlock Holmes, „siis püüdke just torni trepi ees paati weepinnale tõusta lasta. Arwata on, et kelmid kumbgi treppi ei walwa. Kui nad ülepea wahi peal on, siis pidawad nad ainult ümberringi merd filmas. „Muudugi on jee wõimalik. Paat wõib punkti peal seal kohas üles tõusta, kus mina aga tahan. Wange tähele, hra Holmes, meie oleme juba paigal.“

Pikkamisi tõuis paat wee alt üles, just tuletorni trepi ees, nii et Sherlock Holmes rahuloldawalt pead nikutas.

Nad tuliwad tajakäsi mõlemad ohwitseriga paadist välja, kuna madrus paati jäi.

Sa ei tohi kedagi muud paati fisje minna lubata, kui ainult meid," ütles ohwitser madrusele. "Kui peaks üks neeger wõi mõni muu wõeras inimene fisje tulla tahtma, siis kihuta neid minema.

"Teie käsu peale herra leitenant!"

Sherlock Holmes oli oma muukraudadega ju ukse kallal töös, mis peagi lahti läks ja mõlemad fisjetungijad jattusiwad pimedasje eeskotta.

Salapolitseinik pani ukse enese taga jälle kinni, tõmbas ohwitseri enesega ühes trepi poole ja ütles jõistades.

"Kui teie oskate nii tajakäsi edasi minna, et keegi jeda ei kuule, siis tulge ühes; kui ei, siis oleks parem teil siia alla jäeda. Peaasi on, et nad meie tulekut enne aegu ei kuuleks.

"Ma tulen ühes, küll ma lähen nii taja, et üksigi ei kuule," kostis ohwitser tajakäsi.

Magu kasjid ronisiwad mõlemad treppi mööda üles.

Ülewal tornis kõige ülemise korra peal istus Percy Mac Lean akna juures ja wahtis mere peale. Kus Sam oli jeda ta ei teadnud ja see oli temale ka üks kōit. Ta oli nii sügawas mõttes, et teda ei tuule hulumine ega mere kohin jelle juures ei effitanud.

Korraga kohmetas ta ära.

Järgmise alumise korra pealt kuulis ta Sami hüidmist.

"Herra, tulge appi, appi!"

"Mis jellel wigaga oli?" Etimejel filmapilgul arwas Mac Lean, et argpiüks neeger waimusid kardab, kes muu teda siin tornis wõis hirmutada?

Kui kisa alumise korra peal mitte järele ei jäenud, awas ta ukse ja tahtis alla minna, jäi aga korraga peatama — üks wõeras tundmata inimene tuli temale wastu.

Päris ehmatanult wahtis Percy Mac Lean wastutulija otja; ta ei wõinud arusaada, kuda see siia jai. Sherlock Holmes ei annud temale aga mõtlemiseks kauem aega.

"Minu nimi on Sherlock Holmes," alustas ta lähemale astudes. "Wõib olla et teie mu nime enne kuulnud olete." Nende sõnadega astus ta Mac Leani järel torni kõige ülemise korra peale.

"Salapolitseinik Sherlock Holmes?" küsis Percy pillamööda. "Mis teie minust tahate, mu herra?"

"Kas teie siis ije jeda tõesti mitte ei tea? Ma annan

teile nõu. Jeda n. is meil oma wahel rääkida on wõimalikult ruttu ja lühidalt teha. Et mõrtsukas Sam teie juures on tunnistab selgesti küllalt et meil üksteisega pikemat rääkimist tarwis ei ole."

"Metšil wiha tuju paistis Mac Lean'i näost. Ta silmad wälkušiwad ähwardawalt ja kätt nagu löömiseks tõstes ütles ta:

"Sam mõrtsukas?" Ütelge, mis jee minusse puutub?"

"Oho, ma näen, teie tahate jalata! Ja jah, herra Percy Mac Lean, siis ei ole mul muud nõu üle, kui teiega sedajama teha mis iga hari'iku kurjategijaga tehtakse."

Nende jõnadega wõttis Sherlock Holmes pahema käega taskust paar käeraudu wälja, kuna ta parema käega, mida ta seni seljataga oli hoidnud, rewolwri Percy wastu hoides ise selle juudes edasi rääkides.

"Lord Georg Dower on teie käsu peale neegrift maha lastud. Teie kirjawahetus Samiga on meil juba teada. See on tõesti asjata weel jalata."

"Wõdi nii! Teie arwate, et ma nii rumal olen ja ennast petta lasen! Siis eksite. Mina ei ole Samile iialgi midagi kirjutanud:"

"Noh, siis lasjate teie raha eest mõne teise kirjutada, nagu needgi kirjad, mis teie õnnetu lady Dowerile saatsite. Seaduse ees on jee üks lõik. — Neeger on praegu kinni wõetud. Kas soowite, et ta teie juures weel lõik jeda kordab, mis ta juba on tunnistanud."

"See neegri koer!" ütles Mac Lean hambaid kiristades.

Ta ei jaanud sellest aru, et salapolitseinik teda kawalusega tunnistusele meelitas. "Paljugi mis üks walelik neeger wõib rääkida, mis jee mulle lorda läheb?"

"Mitte üksi neeger, waid ka teie tõine abiline on kinni wõetud, hera Mac Lean. Brie, ehk kelminimega Bribri, on praegu Dubliinis juba wangis. Teile ei jae muud nõu üle, kui ka tunnistada —

Sherlock Holmes ei jaanud enam edasi rääkida. Nagu hullu meelne tormas Mac Lean ta kallale ja jurus teda lahtise ukse poole, mis wälja torni latusele galeri peale wiis.

Salapolitseinik oli küll tugewa jõuuga, ta waenlase jõud oli siiski juurem. Lühike, äge wõitlus algas.

Wäljas balkoni farnase kitsa galerei peal pidi üks wõitjatest tingimata elu kaotama.

"Araneetud spion!" mõiras Mac Lean. "Minul ei ole

enam midagi kaotada, aga fina ei pea ka karistamata jääma. Säh oma palk!”

Nende sõnadega tõstis ta kuulsa jalapolitseiniku, jelle vastupanemisest hoolimata, kõrgesse üles ja wiskas siis alla kohisewasse meresse.

Lühikeste karjatamisega kukkus Sherlock Holmes wahutamatesse laentesse.

Selsamal filmapilgul tuli ohwitser, kes wahemaal neegrift wõitu oli saanud, alt üles.

Shmatades märkas ta mis jündinud oli ja tõstis rewolvri otsa mehe poole, kes walju naeruga üle raudse wõre alla laentesse wahtis.

Warsti kõrgatas rewolvri paat ja Mac Lean langes rinnust läbi lastud maha.

Selle peale jooksis ohwitser keerdtreppi mööda alla. Ta ei julgenud küll lootda, et Sherlock Holmes weel elus on ja peastetud wõib jaada, aga ta tahtis siiski näha, mis temast sai.

Sherlock Holmes aga ei olnud mitte jurnud.

Alla lendades oskas ta lühikeste karme liigutusega pea alla poole ja käed jelle kaitseks ette seada, nii et ta ilma weatamette kukkus.

Mitte filmapilguksgi ei kaotanud ta mõistust.

Kui ta jälle wee pinnale tõusis, oli ta juba tükk maad tuletornist eemal. Korraga filmas ta üht lootfikut enese poole sõudma, kust kellegi tuttawa heal kõigest jõuust hüüdis:

„Meister! Herra Holmes, ootage, ma tulen filmapilt!”

See oli Harry Taron.

Ta tuli parajasti küla poolt purjulootsikuga, kui ta juhtumise kombel wee pinnal oma kuuljat peremeest ja õpetajat filmas.

Mõne sekundi järele oli Sherlock Holmes Harry Taroni ja kõise paatis olewa mehe abil weest wälja tõmmatud.

Lootsiku omanik, wanapoolne mees, urises tajaksti jelle juures.

„Pagan teab, aga poijil oli õigus! Ma ei tahtnud esite uskuda, et meil õõsi jün weel midagi teha tuleb. Ta teadis aga õigel ajal tulla. Üks weerand tundi hiljem oleks kõit kadunud olnud.

Siiski, wõib olla, et Sherlock Holmes ka ilma Harryta eluga peasenud oleks, sest weelune paat jõudis seekord wee pinnal mõni sekund hiljemine peastumise kohale.

„Meie päiwil jünnib ka weel imeid!” hüüdis ohwitser

jalapolitseiniku elus nähes. „Ma ei oleks iialgi uskunud, et inimene nii kõrgelt kukkudes elusse võib jääda.“

Sherlock Holmesil ei olnud aega kõnesid tähele panna.

Märg ja väsinud nagu ta oli näitas ta käega torni poole ja hüüdis:

„Tagasi! Silmapilt tagasi! Pea asi ei ole veel mitte tehtud.“

Smestad's waatajivad mehed ta otja, kuulajivad aga sõna ja warsti peatajivad mõlemad paadid tuletorni trepi ees.

9. peatükk.

Ärapeidetud surnukeha.

Uuesti ruttas Sherlock Holmes oma kaaslaste jaadetusel keerdtreppi mööda üles.

„Mac Lean on jurnud!“ jutustas waheajal ohwitser. „Sa kui ta ka veel praegu jurnud ei oleks, kava ta elu enam ei kestaks, ma lasin ta ennist maha, kui nägin, mis ta teiega tegi.“

„Kahju!“ ütles jalapolitseinik kuiwalt. „Ma oleks teda heameelega wõllas näinud.“

„Mga Sam?“ hüüdis Harry. „Ega see ometi ärapõgeneda ei jaanud?“

„Ei jaanud,“ kostis ohwitser naeratades. „Bila wõitluse järele sain ma jellest mustast waenlasest ja jidusin ta alumises torni tuas finni.“

„Kuda see tuli, et sa minule järele sõitsid?“ küsis Sherlock Holmes omalt abilisel, kui nad trepist üles läksiwad.

„Ma nägin linnas ühte meest, kes sadama poole läks ja väga Brie sarnane oli. Sadamas oli palju rahvast ja kõik oliwad ärewusel, sest walgukirusel oli jutt laiali lagunenud, et herra Holmes weeluse paadiga on wälja sõitnud. Ma wõisin arwata kuhu teie sõit läks ja kartsin, et teiel suurt hädaohu oodata on.“

„Sa tulid seega ilma ühegi plaanita siia? Just väga mõistlik see ei olnud, Harry, minu pea eesmärk oli nimelt see,

et tornis ühegi olejat paadi tulemist ei näeks. Õnnetus jäid ja natuke hiljaks, nii et ja minu plaani rikkuda ei saanud ja jõudsid aegjasti küllalt siia, et mind parajal ajal weest väljatõmmata. Seega tuleb mul jind siiski tänada."

Sherlock Holmes rääkis jeda nii juure rahuga, et igaüks tema enesewalitjust imestama pidi. Ohwitser aga mõtles iseenehes, et jäärane külmawereline rahu mitte loodud pole, waid harjutamise läbi õpitud on. Sellest ööft jaadik oli Sherlock Holmesil Inglismaal jälle üks imestaja ja auustaja rohkem.

Waheajal oli jalapolitseinik alumisesse tornikambriisse jõudnud. Tuba aga oli tühi, Sami seal ei olnud.

"Kas taie temale käed wõi jalad kinni sidujite?" küsis ta ohwitserilt.

"Käed ükspäini. Ma teadsin ju et ta tornist kuhugi põgeneda ei saa."

"Koh, siis on ta kas torni ülemise korra peal ehk all keldris. Wõib olla, et ta oma pimeda hirmuga jenna põgenes, et ennaft mõneks minutiks ärapeita."

Ka kõige ülemise korra peal ei olnud Sami — Sherlock Holmes ja Harry wedasiwad Mac Leani furnukeha wäljast galerei pealt tuppa. Ta ümber maas oli suur werelomp kogunud, mis aeg ajalt üle galerei pöranda jerna meresje jooksis.

"Rahju, et ta jurnud on!" ütles weel kord Holmes "Teie tahtsite muidugi hästi teha, herra leitenant, aga parem oleks olnud kui meie jelle juure kelmi elujakt oleksime kätte saanud."

Üliid oli tarwis alla keldrisse minna, et wähemalt neegritgi kinni wõtta. See kord läks Harry laternaga ees, jest ta kartis, et ta juure meistriks jälle mõni õnnetus wõib juhtuda.

Kui nad keldrisse jõudsiwad, nägiwad nad naljakas-koleda pilti: Sam kiirutas, kõietüüfiga kinniseotud käed silmade ees, keldri kõige kaugemas nurgas, kus weel lamp müüri simsi peal põles.

Kiwiist kasti jeeft, mida tuletorni wahid enne wanast toidu tagawara kambriks olid tarwitanud, waatas jisse astujatele jurnud lordi Georg Doweri ilus, rahulik nägu wastu.

Sherlock Holmesi juust kolas imestaw hüie:

"Seda ma ei oleks ennemalt kudagi uskunud, et mõrt-fukas oma ohwrit üle maa ja mere enese juurde lajeb tuua, et iga tahes teda näha wõiks."

Harry haaras neegri õlast finni.

Noh, must jaadan, kus ja jeda teadsid, et jurnukeha siin on? Sam nogutas warijedes pead.

"Herra Mac Lean tahtis jellepärast jurnukeha jaada, et teda ije meresje wijata. Nii wähemalt ütles ta meile. Mina aga ei teadnud mitte, et ta weel siin alles on. Kui ma jeda oleksin aimata wõinud, siis oleksin ma ennem enesele otja teinud, kui jiia keldrisje tulnud.

"Seda ma mõtlen!" kostis Sherlock Holmes hirmu pärast warijewa neegrit waadeldes. Sa tead, Sam, et ja nüüd kadunud oled. Kui ja aga tahad, et ma kohtus mõne sõna sinu kasuks räägiksin nii et juurem jii sinu palkaja Mac Leani peale langeb, siis ütle nüüd tõtt, kes julle jelle piisji tegi, millega ja kihwtititud nõela lordi peale lastsid?"

Herra Mac Lean oli ta ije teinud. Ta jaatis mulle piisji ja käskis nõela enne lastmist Gombi kihwti jisje kasta, et ja siis rutemini mõjuks.

Sam rääkis neid sõnu pikkamisi, waewalt kuuldawalt. Näha oli, et ta hirmu poolest päris uimane oli.

"Kawalasti wälja mõteldud!" hüüdis jalapolitseinik.

"Ja kihwti jaid ja oma ema käest! Sa näed, ma tean juba kõik; eks ole tõsi, mis ma räägin?"

"Jah, mu herra, kõik on nii, nagu teie ütlete."

"Mga kus jee wõllanägu Brei on, kes jurnukeha wagunist ära warastas?"

"Seda ma ei tea — wist kuskil Dubliinis. Tema jai head mafju ja tahtis laewaga wäljamaale põgeneda."

"Ega temagi paremat hinda ei jaanud, kui jina. Sa jaid ta terve waranduse, tahtsid Miriami naeseks wõtta ja juure ijanda moodi elama hakkata."

"Jah, jah — ma jain ikka ta raha."

"Mikspärast ja jurnukeha wargust ka oma peale ei wõtnud? Mis põhjusel jelle tarwis weel uut abilist palgati?"

"Ma ei tahtnud jeda mitte teha. Ma kartsin wäga! Ma ei oleks jellega iialgi walmis jaanud — Surnuid peab alati rahule jätma."

Neegri hirmuawaldused kõlajiwad ta paksult mokaadest peaaegu kentsakalt. Kuid aega ei wõinud asjata wiita. Surnukeha ol tarwis wõimalikult maale toimekada ja õnnetuemale emale kätte jaata et ta wiimane joow täide lähets.

Kui Sherlock Holmes mõni päew pärast jeda wäljas-
käigult koju tuli, wõttis Harry Taxon teda tõise näuga wastu.

„Herra Holmes,“ ütles ta praegu oli Doweri perekonna
wolimees siin ja teatas, et lady Dover täna juudameraban-
duje kätte ära juruud on.“

„Seda oli oodata,“ kostis jalapolitseinif. „Niijuugust ru-
tulist ja kerget jurma on ta siin hädaorus küll tõesti ära tee-
ninud.“

„Beale jelle,“ rääkis Harry edasi, „teatas wolimees, et
lady teie jäoks jadatuhat rubla on jätnud, jelle palwega, et
teie jeda jummat oma waewapalgaks wõtaksite. Kui teie aga
mitte nagu ennegi olete teinud, wastu ei tahaks wõtta, siis
wõite ije nimetada, kellele jeda raha tahate kinkida.“

„Hm,“ kostis Sherlock Holmes, „jee on hea. Inimesi
on ilmas küllalt, kellele abi tarwis on.“

„Dowerhalli loos lähed nüüd koguni tõise juguwõja
kätte, sest et Doweri ninega pärijaid enam ei ole.“

„Soowida oleks et uutel pärijatel elus enam õnne oleks
kui wiimastel Doweritel,“ ütles jalapolitseinif.

„Hea küll, Harry, jätame nüüd jelle jutu kõrwale ja
kõneleme parem mõnest muust, mis mitte nii kurw ei ole. —
Kas ja minu uut tubakat oled proowinud? Tahad juitjetada?
Harry Taxon tahtis küll.

Õ i m e s e l o o l õ p p .

Sherlock Holmes ja tema abiline

Harry Taxon.

Tänaşes andes tahame paar sõna mõlemate kuuljate jalapolitseinikude tutvustamiseks ütelda Sherlock Holmes ise on, nagu Faustgi, mitmet teaduse jagu studerinud ja kui lõppeks ta õppimise himu jellest täidetud ei saanud, hakkas ta inimeste elu ja nende tegu viisilid uurima. Mida rohkem ta aga kõiksugu inimeste klassidega kokku puutus ja nende hinge elu ja tegewuse piidmist tundma õppis, jeda enam jai ta aru, et "ilm on kuri olnud algusest jaadit" ja see kurjus kasvab alati aegamööda juuremaks. Selle vastu töötamine jai nüid tema pea-ülesandeks, ehk tõise sõnaga ütelda: waeşeid, tagakiuſatuid ja ilmaşüüita waewatuid inimesi kaitşeda ehk aidata ja kurjategijaid ja nende teguşid jeaduse kätte anda — jai tema elu eesmärgiks. Et ta jelle läbi inimese joole palju head teeb on selge.

Kuid mitte ainult kurjategijate trahwimine ei rahusta ta südant. Kui ta omalt poolt weel kõit on teinud et nii palju kui mõimalik halwa tee peale jattunuid inimesi oma elu muudawad ja nagu ku kohus elama hakkawad, siis on ta omal eesmärgil ja niisugusel korral tunneb ta täielikku, ära teenitud ta täielikku, ära teenitud rõemu.

Tema abiline, Harry Taxon kes Londoni linna juuremast perekonnast pärit on, oli juba õige noorelt halwa jeltşkonna hulka juhtunud ja Sherlock Holmesi läbi iše kuriteo juurest kinniwõdetud. Et kuulus jalapolitseinik aga kõige tõiste teaduste kõrwal wäga hästi inimesi ja nende hinge elu tunneb, siis jättis ta Harryt, kui jee oma endist eluwiişi südamest kahatşes, enese juurde elama ja terwes ilmas ei auusta ega armasta Sherlock Holmesi keegi rohkem, kui ta abiline Harry Taxon, kellel nüid muud piidmist elus ei ole, kui oma juuremeisteri kõrwal enese endist kurja elu heateodega inimeste vastu ära maksta.

Ka meister peab omast õpilasest juurt lugu, wişit üksgi muu kahju ilmas ei trehwaks teda nii raskesti kui Harry Taxoni jurm.

Lähemates raamatutes loodame mõlemate jalapolitseinikude pildid tuua.

Järgmises andes ilmub:

☉ **Wõitlus maa ja taewa wahel.** ☉